สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS DEVELOPMENT INSTITUTE

แนวทางการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ

ประจำปี 2566

โดยสำนักสินเชื่อ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. มีภารกิจในการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาให้กับองค์กรชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งของชุมชนในการสร้างกระบวนการแก้ปัญหาและพัฒนาสู่การพึ่งตนเอง โดยสอดคล้องไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ของชุมชน และเพื่อส่งเสริมการพัฒนากระบวนการการเงินและทุนของชุมชนให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการออม การบริหารเงินทุน การจัดสวัสดิการ และการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน

ทั้งนี้พอช.ได้สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาให้กับองค์กรชุมชนตั้งแต่ปี 2543 ต่อจากงานสำนักงานพัฒนาชุมชนเมืองต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นการให้สินเชื่อผ่านกลุ่ม เครือข่าย หรือสหกรณ์ที่เป็นกลไกการทำงานของชุมชน มีวัตถุประสงค์การใช้หลากหลาย ในระยะแรกเป็นการให้สินเชื่อกับชุมชนเมืองเป็นส่วนใหญ่ ภายหลังจึงได้ขยายขอบเขตไปยังภาคชนบท เริ่มจากสินเชื่อโครงการแก้ไขปัญหาสำหรับคนจนในเมือง (งบมิยาซาวา) และโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งฯ (มพช.) ในช่วงปี 2542 – 2545

ในปี 2546 จนถึงปัจจุบันได้มีกระบวนการร่วมกำหนดทิศทางและแนวทางของสินเชื่อ (เพื่อการพัฒนา) กระบวนการทำงานและกลไกการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมคิดค้นจากขบวนชุมชนทั่วประเทศ เพื่อให้สินเชื่อของพอช.สามารถตอบสนองเจตนารมณ์การพัฒนาของชุมชน และไม่ซ้ำซ้อนกับสินเชื่ออื่นๆ ในระบบที่ทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงได้ และได้มีการออกข้อบังคับ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้สินเชื่อเพื่อการพัฒนาแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน รวมถึงระเบียบสินเชื่อที่กำหนดประเภทสินเชื่อเพื่อรองรับการปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน

แนวทางการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อฉบับนี้ จัดทำและเรียบเรียงเนื้อหาจากกระบวนการทำงานที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ องค์กรผู้ใช้สินเชื่อเดิมและองค์กรชุมชนใหม่ที่อยู่ระหว่างพัฒนาโครงการ หรือผู้ที่สนใจได้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการสินเชื่อ (อาทิ การอำนวยและการวิเคราะห์สินเชื่อ การนำเสนอโครงการ ขั้นตอนการอนุมัติ การจัดทำนิติกรรมสัญญา การเบิกจ่ายสินเชื่อ การชำระคืนสินเชื่อ การแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด และการดำเนินการด้านกฎหมาย) ระเบียบ ข้อบังคับ กฎกติกา ที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

สำนักสินเชื่อ

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและหลักการสำคัญ **4**

1.1 ภาพรวมการบริหารสินเชื่อ 4
1.2 พัฒนาการภารกิจด้านสินเชื่อจากพชม. สู่ พอช. 5-6
1.3 ระบบการบริหารสินเชื่อ 6
1.4 หลักการสนับสนุนและประเด็นในการพิจารณา 6
1.5 นโยบายสินเชื่อของพอช. 7
1.6 หลักคิด แนวทางสำคัญของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา 7
1.7 กลุ่มเป้าหมาย 7
1.8 กลไกสำคัญในการดำเนินโครงการ 8
1.9 ประเภทและเงื่อนไขต่างๆ ของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา 9
1.10 ระบบการบริหารจัดการสินเชื่อ 10
1.11 การกำหนดประเภทหลักประกันตามระเบียบว่าด้วยสินเชื่อแต่ละประเภท 10

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ **11**

2.1 การเสนอโครงการ/การอนุมัติโครงการ/การทำนิติกรรมสัญญา/การเบิกจ่าย
- ภาพรวมกระบวนการปฏิบัติงานบริหารสินเชื่อ 11
- แนวปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ 12
- บทบาท หน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ 12

2.1.1 การประเมินราคาหลักทรัพย์ 13
- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการประเมินราคาหลักทรัพย์ 13
- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินราคาหลักทรัพย์ 14
- ข้อพิจารณาในการเลือกแปลงที่ดินเพื่อใช้พัฒนาโครงการ 15

2.1.2 การเสนอพิจารณาโครงการ / การอนุมัติโครงการ 16
- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการเสนอพิจารณาโครงการ / การอนุมัติโครงการ 16-17
- ประเด็นข้อพิจารณาการใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงการ 18-20
- ประเด็นข้อพิจารณาสินเชื่อเพื่อการพัฒนา 20-23

2.1.3 การจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน 24
- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน 24-26

2.1.4 การเบิกจ่าย 27
- วิเคราะห์และจัดทำแผนการเบิกจ่าย 27
- จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย 27
- เสนอผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้ความเห็น/ลงนามเอกสารการเบิกจ่าย 27
- เอกสารสำคัญของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย 27-29

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการเบิกจ่ายสินเชื่อ 30-32

2.2 การดำเนินงานด้านบัญชีสินเชื่อ

2.2.1 การชำระคืนสินเชื่อ 33

2.2.2 การคำนวณดอกเบี้ย 34

2.2.3 การคำนวณดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ 34

2.2.4 การตัดชำระหนี้ 35

- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการตัดชำระหนี้ 35-37

2.2.5 การจัดชั้นลูกหนี้ 37

- แนวปฏิบัติในการหักชำระหนี้สินเชื่อของสถาบัน 38

2.3 การบริหารสินเชื่อหนี้ผิดนัด

2.3.1 มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ผิดนัด 39

- การปรับโครงสร้างหนี้ 39
- ความจำเป็น ปัญหาที่ต้องเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 39
- การเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ปรับโครงสร้างหนี้ 40
- ขั้นตอนการการเสนอปรับโครงสร้างหนี้ 40
- วิธีการแก้ไขปัญหาการชำระคืนสินเชื่อ (โครงการบ้านมั่นคง) 41-44
- ขั้นตอนการการเสนอปรับโครงสร้างหนี้ กรณีสินเชื่อเดิม (ก่อนฟ้อง) 45
- ระเบียบ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอปรับโครงสร้างหนี้ 45

2.3.2 การดำเนินงานตามขั้นตอนทางกฎหมาย 46

- ขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมาย (ฟ้อง) 46
- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมาย (ฟ้อง) 46
- ขั้นตอนการบังคับคดี 47
- แนวปฏิบัติในขั้นตอนการบังคับคดี 47

ภาคผนวก

- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสินเชื่อ 49

แนวทางการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและหลักการสำคัญ

1.1 ภาพรวมการบริหารสินเชื่อ

สถาบันฯ ได้สนับสนุนสินเชื่อให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนมาตั้งแต่ปี 2536 ในนามสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) ในสังกัดการเคหะแห่งชาติ ภารกิจนี้ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีเจตนารมณ์ที่จะทำให้สินเชื่อเป็นเครื่องมือสำคัญหนึ่งในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนเชื่อมโยงไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ โดยชุมชนมีส่วนสำคัญในการร่วมบริหารจัดการทั้งในระดับส่วนกลางและพื้นที่ ในการวัดความสำเร็จของการดำเนินการจึงครอบคลุมทั้งมิติเรื่องผลการชำระคืนของสินเชื่อ ความสำเร็จของโครงการที่ชุมชนได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และผลที่จะทำให้เกิดความเข้มแข็งขององค์กร ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสมาชิกในชุมชน

ในการสนับสนุนสินเชื่อระยะแรก ภายใต้โครงการพัฒนาคนจนในเมือง (2536 – 2542) เป็นการแก้ปัญหาเรื่องการไม่สามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินของชุมชนโดยมุ่งเน้นไปที่การให้สินเชื่อผ่านกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนเมืองเพื่อแก้ปัญหาเรื่องอาชีพ รายได้ การทำให้เกิดสภาพคล่องทางการเงินในชุมชน ต่อมาในปี 2542 – 2544 ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ เริ่มมีการให้สินเชื่อเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยให้เครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นกลไกในการบริหารจัดการ ในปี 2544 – 2545 ภารกิจได้ขยายออกไปสู่ภาคชนบทมากขึ้นโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารสินเชื่อ เกิดกลไกการทำงานด้านสินเชื่อระดับจังหวัดและภาค และในปี 2546 ได้มีการกำหนดรูปแบบการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่จะให้สินเชื่อของสถาบันฯ สามารถเป็นเครื่องมือการแก้ปัญหาหรือพัฒนาสอดคล้องไปกับยุทธศาสตร์ของชุมชน ไม่ซ้ำซ้อนกับสินเชื่ออื่นในระบบซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยสามารถจำแนกสินเชื่อออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สินเชื่อที่แก้ไขปัญหาเรื่องการพัฒนาที่อยู่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมืองและสินเชื่อที่สนับสนุนการพัฒนาด้านอื่นๆ ในลักษณะเป็นองค์รวมตามแผนของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคชนบท

ในส่วนงบประมาณ สถาบันฯ ได้ดำเนินการสนับสนุนสินเชื่อโดยใช้ทุนประเดิมในการจัดตั้งสถาบันฯ จากโครงการพัฒนาคนจนในเมือง สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) และกองทุนพัฒนาชนบท จำนวนรวม 2,899.73 ล้านบาท (รวมงบประมาณจากรัฐภายใต้มาตรการเสริมสร้างการแก้ไขปัญหาคนจนในเมืองในภาวะวิกฤต/งบมิยาซาวา จำนวน 243.57 ล้านบาท) มาตรการเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน (มพช.) จำนวน 200 ล้านบาท ในปี 2553 ได้รับงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 จำนวน 3,000 ล้านบาท และในปี 2563 - 2566 ได้รับอนุมัติจัดสรรเงินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนริมคลองตามแผนแม่บทการพัฒนาคลองเปรมประชากรฯ จำนวน 713.75 ล้านบาท ทำให้สถาบันฯ มีเงินทุนดำเนินการเรื่องนี้ประมาณรวม 6,813.48 ล้านบาท (ไม่รวมกองทุนที่เพิ่มขึ้นจากการบริหาร)

1.2 พัฒนาการภารกิจด้านสินเชื่อจากพชม. สู่ พอช.

การดำเนินการที่สำคัญ	กระบวนการดำเนินการ	ระยะเวลา
1. การให้สินเชื่อสนับสนุนชุมชนในเมือง (ในนาม พชม./ภายใต้การเคหะแห่งชาติ) ภายใต้โครงการพัฒนาคนจนในเมือง	- ใช้กองทุนของสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง - ให้สินเชื่อผ่านกลุ่ม / สหกรณ์ - ประเภทสินเชื่อหลากหลายตามวัตถุประสงค์การใช้	2536-2543
2. การสนับสนุนสินเชื่อให้กับชุมชนเมืองตามโครงการแก้ไขปัญหาการเงินและสินเชื่อสำหรับคนจนในเมือง (งบมิยาซาวา)	- ใช้งบกระตุ้นเศรษฐกิจ (มิยาซาวา) เป็นเครื่องมือ - ให้สินเชื่อไปสู่เครือข่ายองค์กรชุมชน - สร้างกระบวนการพัฒนาโครงการ/การพิจารณาสินเชื่อ/ระบบการติดตามโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญ	2542-2543
3. ปรับบทบาท พชม. เป็น พอช. ขยายงานด้านพัฒนาและสินเชื่อทั้งเมืองและชนบท	- แต่ละภาคสรุปบทเรียนการบริหารจัดการสินเชื่อ - ได้ข้อเสนอทิศทางการพัฒนาระบบสินเชื่อ	2543-2544
4. การสนับสนุนสินเชื่อสู่ภาคชนบทผ่านโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนเมืองและชนบท (ภายใต้มาตรการเสริมการพัฒนาชนบทและชุมชน – มพช. ตามมติครม. 8 สิงหาคม 2543)	- สร้างกลไก/คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อ มพช. - สร้างกลไก/คณะกรรมการพัฒนาโครงการและพิจารณาโครงการระดับภาค - สร้างกระบวนการพัฒนาโครงการพิจารณาและติดตามโครงการสินเชื่อระดับจังหวัด - ให้สินเชื่อไปสู่เครือข่ายองค์กรชุมชน	2544-2545
5. การกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา	- สรุปบทเรียนการบริหารสินเชื่อมิยาซาวา สินเชื่อโครงการ มพช. และสินเชื่ออื่นๆ ที่ลงสู่ชุมชนของภาคต่าง ๆ - การสัมมนาใหญ่ระบบสินเชื่อเพื่อการพัฒนาได้ข้อสรุปทิศทางและแนวทางสินเชื่อใหม่ - แต่ละภาคทดลองกำหนดพื้นที่นำร่องและดำเนินการตามแนวทางสินเชื่อใหม่ - ออกข้อบังคับ/ระเบียบสินเชื่อ เพื่อสนับสนุนชุมชนทั้งในภาคเมืองและชนบท	2545-2546
6. การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาไปสู่องค์กรชุมชน	- สนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยตามโครงการบ้านมั่นคง - สนับสนุนสินเชื่อไปสู่ชุมชนในภาคชนบทตามแนวทางใหม่ (สินเชื่อเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวม - สินเชื่อเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน) - งบประมาณจากกองทุนไม่เพียงพอ และได้รับอนุมัติงบประมาณเพิ่มจากแผนปฏิบัติการไทย	2546-ปัจจุบัน

การดำเนินการที่สำคัญ	กระบวนการดำเนินการ	ระยะเวลา
	- เข้มแข็งเพื่อสนับสนุนสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (ปี 2553 วงเงิน 3,000 ล้านบาท) - สนับสนุนสินเชื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร วงเงิน 713.75 ล้านบาท (ปี 2563 วงเงิน 390 ล้านบาท ปี 2564 วงเงิน 248.75 ล้านบาท ปี 2565 วงเงิน 50 ล้านบาท และ ปี 2566 วงเงิน 25 ล้านบาท)	2563-2566

1.3 ระบบการบริหารสินเชื่อ

(1) *กระบวนการทำงาน* ในการบริหารจัดการสินเชื่อที่ผ่านมา มีแนวทางให้ชุมชนมีส่วนสำคัญตั้งแต่การพัฒนาโครงการ การกลั่นกรองและพิจารณาความพร้อมก่อนการใช้สินเชื่อ การติดตามสอบทาน/สนับสนุนความสามารถในการบริหารจัดการ และการติดตามแก้ไขปัญหาในกรณีที่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อไม่สามารถบริหารสินเชื่อให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ มีมาตรการการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลายในการเป็นเครื่องมือทางการเงิน เพื่อปรับเงื่อนไขต่างๆ ของสินเชื่อให้สอดคล้องกับสถานะของชุมชน

(2) *กลไกการบริหารสินเชื่อ* ในการพัฒนาและพิจารณาโครงการจนถึงการกลั่นกรองก่อนการอนุมัติในส่วนสินเชื่อภาคเมืองปัจจุบันมีคณะทำงานในระดับเมือง คณะทำงานระดับภาค คณะทำงานและคณะอนุกรรมการสินเชื่อทำหน้าที่ในการบริหาร ส่วนสินเชื่อภาคชนบทปัจจุบันมีคณะอนุกรรมการสินเชื่อทำหน้าที่บริหารโดยโครงการต้องผ่านความเห็นชอบจากกลไกองค์กรชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่

(3) *การบริหารสินเชื่อผิดนัดและแนวทางการจัดการสินเชื่อที่มีปัญหา* สถาบันฯ มีการดำเนินการตามแผนการแก้ไขปัญหาที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ และมีการกำหนดเป็นตัวชี้วัดภายในซึ่งต้องรายงานผลการปฏิบัติงานทุกปี

1.4 หลักการสนับสนุนและประเด็นในการพิจารณา

- สนับสนุนวงเงินสินเชื่อเป็น “เครื่องมือ” ให้แก่องค์กรชุมชุนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อให้เกิด “ผลลัพธ์”ในการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนทั้งในเขตเมืองและชนบท
- โครงการมีโอกาสสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ มีระบบบริหารจัดการภายในเป็นมาตรฐานและเชื่อมโยงกับชุมชนหรือภาคีอื่นในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในด้าน ครอบครัว/สังคม/วัฒนธรรม/สิ่งแวดล้อม และงบประมาณที่ใช้ในโครงการสอดคล้องกับความสามารถในการชำระคืนขององค์กรชุมชุนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

1.5 นโยบายสินเชื่อของพอช.

(1) เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งของชุมชนในการสร้างกระบวนการแก้ปัญหา/พัฒนาสู่การพึ่งตนเอง โดยสอดคล้องไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ

(2) เชื่อมโยงการทำงาน และการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ภาคีในท้องถิ่น โดยการกระจายการบริหารจัดการสินเชื่อสู่ชุมชนและท้องถิ่น เน้นการเป็นเจ้าของร่วม ใช้ประโยชน์ร่วม รับผิดชอบร่วม

(3) เป็นกระบวนการที่ชาวบ้านมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ ตลอดจนการติดตามประเมินผล และตรวจสอบอย่างครบวงจร

(4) ประโยชน์ตกถึงฐานราก โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน และสามารถเชื่อมโยงขบวนการชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิต

(5) ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการการเงินและทุนของชุมชนให้เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการออม การจัดการทุน การจัดสวัสดิการ การพัฒนาภูมิปัญญา และการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน

(6) เป็นสินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์และกระบวนการทำงานสัมพันธ์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของขบวนการชุมชนในท้องถิ่น และมีส่วนสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง

1.6 หลักคิด แนวทางสำคัญของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา

(1) เชื่อมโยงการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ภาคีในท้องถิ่น โดยการกระจายการบริหารจัดการสินเชื่อสู่ชุมชนและท้องถิ่น เน้นการเป็นเจ้าของร่วม ใช้ประโยชน์ร่วม รับผิดชอบร่วม และเอื้ออาทรต่อผู้ขาดโอกาส

(2) ให้ชุมชนมีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ ตลอดจนการติดตามประเมินผล และตรวจสอบอย่างครบวงจร

(3) ให้มีกระบวนการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน และสามารถเชื่อมโยง ขบวนการชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของ สมาชิกฐานราก

(4) ให้มีทิศทางและกระบวนการทำงานสัมพันธ์และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของขบวนการชุมชนในท้องถิ่น และมีส่วนสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่เกี่ยวข้อง

1.7 กลุ่มเป้าหมาย

(1) เป็นองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน

(2) สมาชิกขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อจะต้องเป็นผู้เดือดร้อน ซึ่งต้องไม่ได้รับความช่วยเหลือซ้ำซ้อนรวมถึงไม่เคยได้รับความช่วยเหลือในลักษณะนี้มาก่อน ไม่ว่าจากสถาบันหรือหน่วยงานอื่น

(3) มีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการภายในองค์กรและกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบชัดเจน รวมถึงมีการบริหารจัดการที่เปิดเผย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

(4) มีการจัดกลไกการทำงาน เพื่อรับผิดชอบโครงการและกิจกรรม โดยการมีส่วนร่วมจากสมาชิกผู้เดือดร้อน

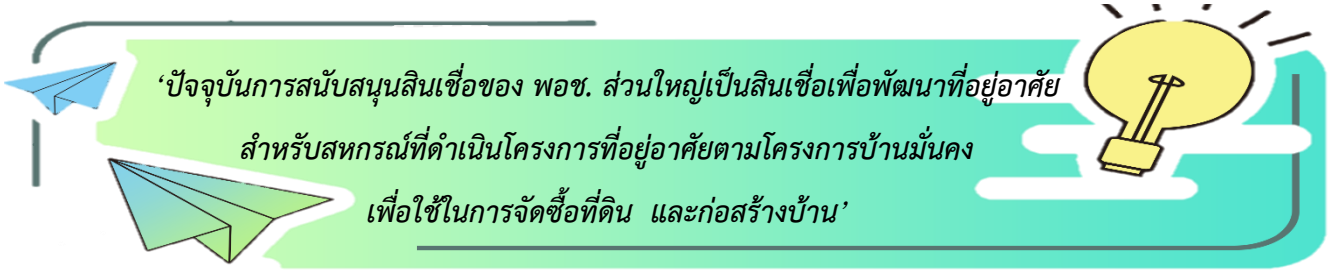

1.8 กลไกสำคัญในการดำเนินโครงการ

การดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับเมือง ระดับภาค ดังนั้นในการเสนอโครงการจึงมีกลไกที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา/พิจารณาอนุมัติโครงการ และอำนาจการอนุมัติ ดังนี้

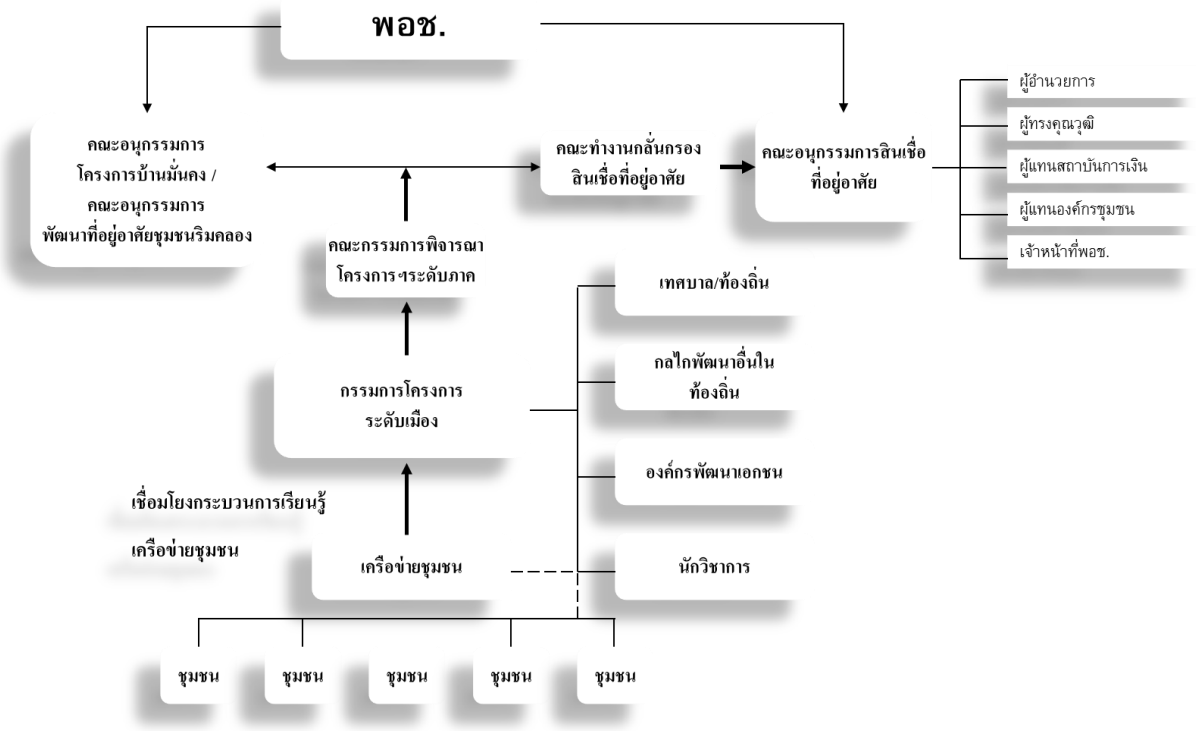

- **กลไกอำนาจการอนุมัติสินเชื่อ**

กลไกการพิจารณา

คณะทำงานระดับจังหวัด/เมือง
คณะทำงานระดับภาค
➢ ร่วมเสนอแนะเพื่อพัฒนาโครงการ

คณะทำงานกลั่นกรองโครงการ
(วงเงิน ≤ 10 ล้านบาท)
คณะอนุกรรมการสินเชื่อ
(วงเงินเกิน 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 50 ล้านบาท)
คณะกรรมการสถาบัน
(วงเงิน > 50 ล้านบาท)
➢ พิจารณาและให้ความเห็นชอบ

ผู้อำนวยการ
➢ พิจารณาและอนุมัติ

ประเภทสินเชื่อ
(วงเงิน/อัตราดอกเบี้ย/ระยะเวลา)

- **สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน**
  (ไม่เกิน 360,000 บาท/ราย, 4%/ปี, ไม่เกิน 20 ปี)
- **สินเชื่อองค์รวม**
  (ตามแผนงาน, 3.5%/ปี, ไม่เกิน 10 ปี)
- **สินเชื่อหมุนเวียน**
  (ตามแผนงาน, 6%/ปี, ไม่เกิน 3 ปี)
- **สินเชื่อธุรกิจชุมชน**
  (ไม่เกิน 80% ของแผนโครงการแต่ไม่เกิน 30 ล้านบาท, 4%/ปี, ไม่เกิน 10 ปี)

1.9 ประเภทและเงื่อนไขต่างๆ ของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา

ประเภทสินเชื่อ	พัฒนาที่อยู่อาศัยที่ทำกิน / บ้านมั่นคง	พัฒนาแบบองค์รวม	พัฒนาธุรกิจชุมชน	หมุนเวียน
ผู้ใช้สินเชื่อ	เครือข่าย/กลุ่ม	เครือข่าย/กลุ่ม	เครือข่าย/กลุ่ม	เครือข่ายฯ/กลุ่ม
วงเงินสินเชื่อ (*)	- ไม่เกิน 330,000 บาทต่อราย (ปลูกสร้างบ้านไม่เกิน 2 ชั้น บนที่ดินเช่า) - ไม่เกิน 360,000 บาทต่อราย (ซื้อที่ดินและปลูกสร้างบ้าน / สร้างที่อยู่อาศัยสูง 3 ชั้นขึ้นไปบนที่ดินซื้อและที่ดินเช่า) โดยวงเงินรวมไม่เกินร้อยละ 90 ของมูลค่าโครงการ	ตามแผนการดำเนินโครงการ โดยสัมพันธ์กับสภาพปัญหา และจำนวนผู้รับผลกระทบ	ร้อยละ 80 ของมูลค่าการลงทุนของโครงการ และไม่เกิน 30 ล้านบาท	สัมพันธ์กับเงินทุนและกิจกรรมภายในองค์กร ตามสภาพปัญหา/ความจำเป็น
อัตราดอกเบี้ย	ร้อยละ 4 ต่อปี (**)	ร้อยละ 3.5 ต่อปี	ร้อยละ 4 ต่อปี	ร้อยละ 6 ต่อปี
ระยะเวลา	ไม่เกิน 20 ปี	ไม่เกิน 10 ปี	ไม่เกิน 10 ปี	ไม่เกิน 3 ปี
เงื่อนไขการชำระคืน	สัมพันธ์กับแผนการเงินโครงการโดยพิจารณาจากการชำระหนี้ของสมาชิก	ตามแผนการเงินของโครงการและกิจกรรม	ผลตอบแทนของการลงทุนในโครงการ	ตามแผนการเงินขององค์กร
การค้ำประกัน	1. กรรมการ/สมาชิก 2. ที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง 3. หลักประกันอื่น	1. กรรมการ/สมาชิก 2. เงินค้ำประกัน 5% 3. หลักประกันอื่น	1. กรรมการ/สมาชิก 2. เงินค้ำประกัน 5% 3. หลักประกันอื่น	1. กรรมการ/สมาชิก 2. เงินค้ำประกัน 5% 3. หลักประกันอื่น

หมายเหตุ

(*) วงเงินสินเชื่อทุกประเภทสัญญารวมแล้วไม่เกิน 20 เท่าของเงินทุนภายในองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

(**) โครงการบ้านมั่นคงบางส่วน ใช้อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี (รัฐรับภาระดอกเบี้ยให้ร้อยละ 2) แต่ไม่ได้รับงบอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย

■ นิยามแต่ละประเภทสินเชื่อ

☞ *สินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน* เป็นสินเชื่อที่ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยร่วมกัน โดยองค์กรชุมชนเป็นผู้ดำเนินการอย่างครบวงจร ตั้งแต่การจัดหาที่ดิน การพัฒนาสาธารณูปโภค การปลูกสร้างบ้าน สำหรับสมาชิกจำนวนหลายราย รวมถึงการแก้ปัญหาของสมาชิกที่อาจเกิดขึ้นจากการประสบสาธารณภัย ส่วนการแก้ปัญหาที่ทำกิน เป็นการเพิ่มโอกาส การมีที่ทำกินอย่างมั่นคง โดยมีการดำเนินการในลักษณะของการเช่า เช่าซื้อ หรือไถ่ถอนที่ดิน ใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนให้คนจนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ทำกินโดยเน้นการจัดการร่วมกันของกลุ่ม/องค์กร

☞ *สินเชื่อเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวม* เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรชุมชนมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของท้องถิ่นอย่างเชื่อมโยงเป็นระบบ และส่งเสริมให้มีการวางยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและ/หรือพัฒนาอย่างครบจร โดยสินเชื่อที่ใช้จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย และประสานสอดคล้องกลมกลืนไปกับวิธีการอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในระดับองค์กรชุมชนและสมาชิกของชุมชน

☞ *สินเชื่อเพื่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน* เป็นการสนับสนุนด้านเงินทุน ในการประกอบธุรกิจร่วมกันขององค์กรชุมชน เพื่อทำให้เกิดการพึ่งตนเองและลดการพึ่งพาภายนอก

☞ *สินเชื่อหมุนเวียน* เป็นการสนับสนุนทุนขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนให้เกิดความคล่องตัว สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มความสามารถทางการเงินให้กับองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนในอันที่จะสนับสนุนสมาชิกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.10 ระบบการบริหารจัดการสินเชื่อ

การสนับสนุนสินเชื่อ องค์กรผู้รับประโยชน์ หรือผู้กู้ จะต้องจัดให้มีการบริหารจัดการสินเชื่อตามแนวทิศทาง แนวทางของสินเชื่อเพื่อการพัฒนา ดังนี้

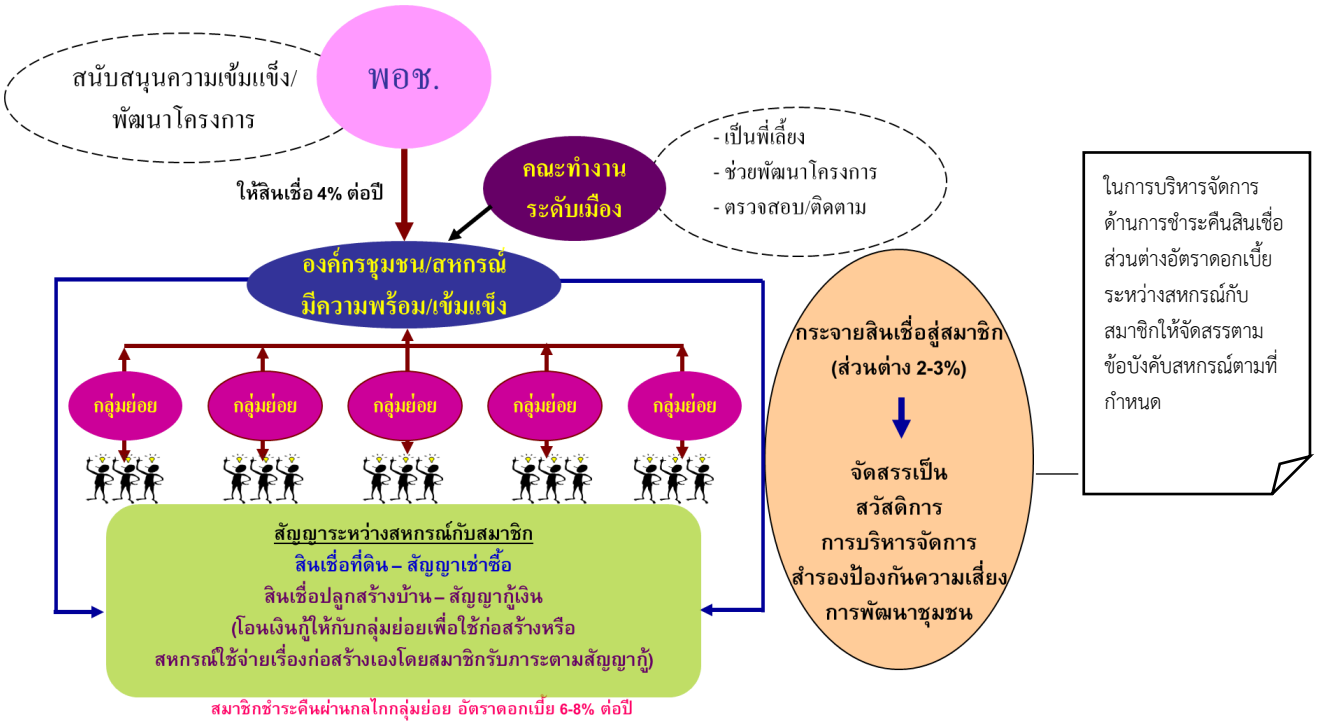

1.11 การกำหนดประเภทหลักประกันตามระเบียบว่าด้วยสินเชื่อแต่ละประเภท

ส่วนที่ 2 ขั้นตอนในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

ภาพรวมระบบงานสำนักสินเชื่อ

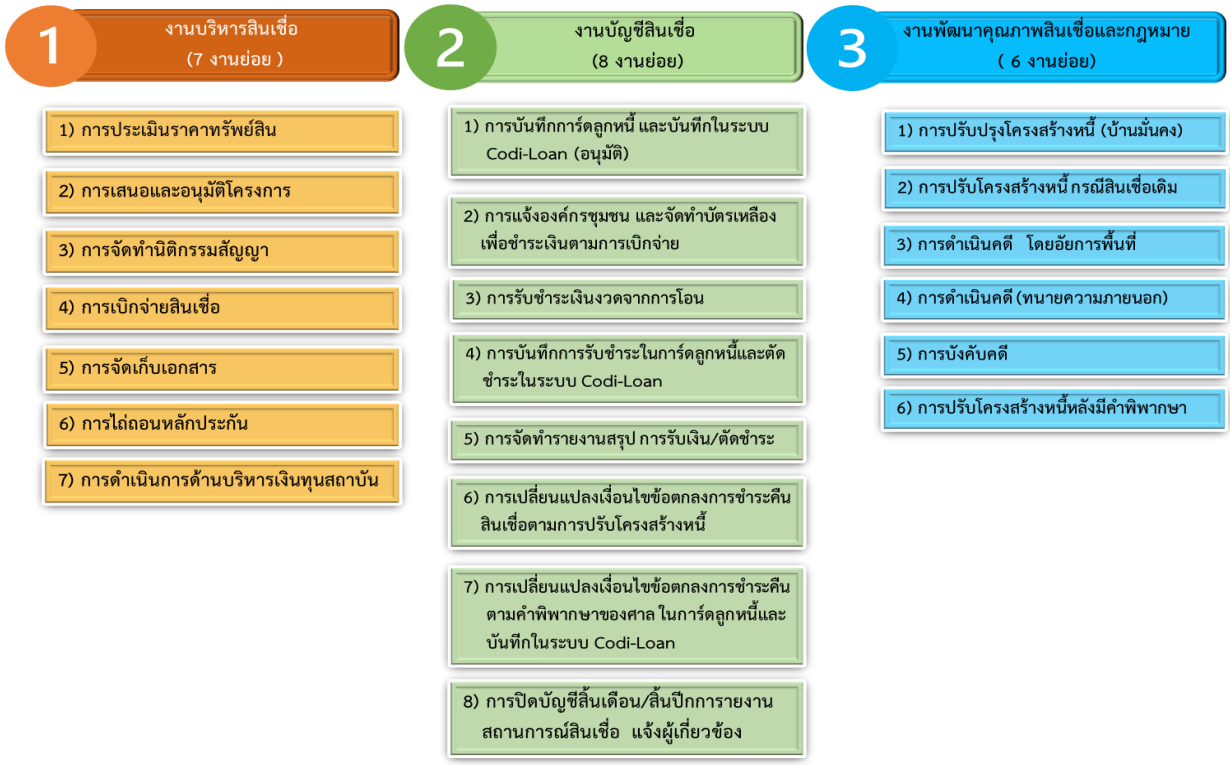

2.1 การเสนอโครงการ/การอนุมัติโครงการ/การจัดทำนิติกรรมสัญญา/การเบิกจ่าย

สถาบันฯ มีการประสานเชิงนโยบายกับภาครัฐและสถาบันการเงินเพื่อจัดหาทุนหรือสร้างความร่วมมือในการสนับสนุนสินเชื่อชุมชนและมีการกลั่นกรองโครงการที่เสนอขอสินเชื่อขององค์กรชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การสนับสนุนสินเชื่อ จัดทำนิติกรรมสัญญาและดำเนินการด้านหลักประกันสินเชื่อ ควบคุมดูแลการเบิกจ่ายสินเชื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อนุมัติ รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง

☞ **ภาพรวมกระบวนการปฏิบัติงานบริหารสินเชื่อ**

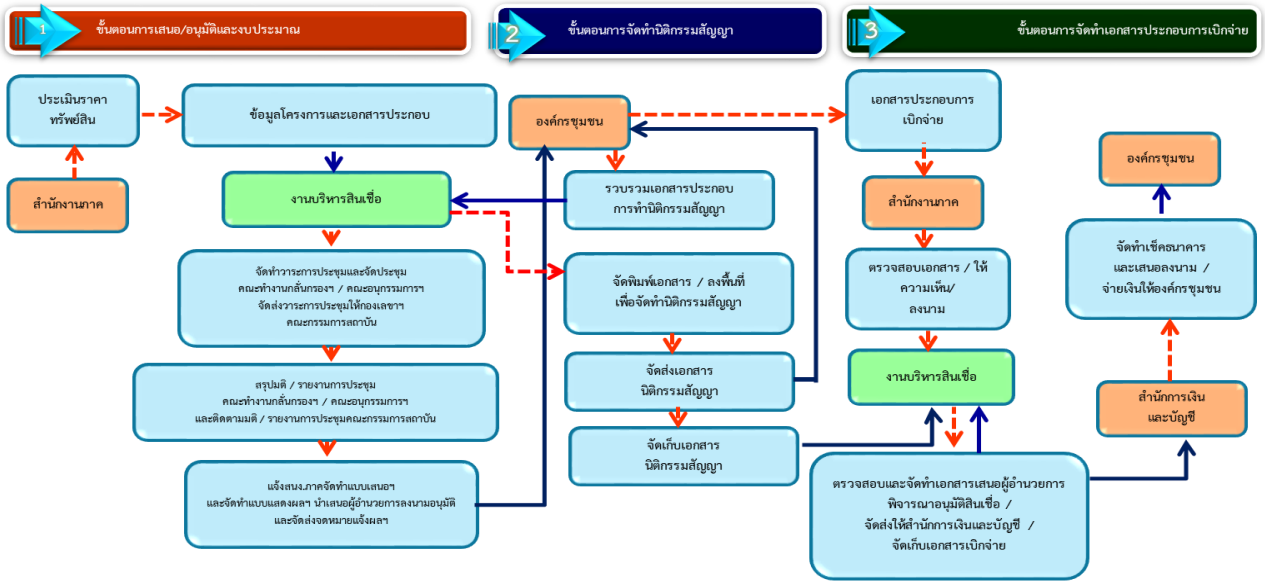

☞ แนวปฏิบัติและขั้นตอนในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

การปฏิบัติงานด้านสินเชื่อเป็นไปตามข้อบังคับฯ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การสนับสนุนสินเชื่อฯ และระเบียบสินเชื่อที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดโดยคณะอนุกรรมการสินเชื่อ ได้แก่ เกณฑ์การกำหนดหลักประกัน เกณฑ์การเบิกจ่ายตามการดำเนินการหลักประกัน นอกจากนั้น ในการปฏิบัติงานจริงของเจ้าหน้าที่ยังมีแนวปฏิบัติที่เป็นการประชุมสรุปหารือร่วมกันตามประเด็นที่จำเป็น โดยไม่ขัดแย้งกับข้อบังคับและระเบียบสินเชื่อ

☞ บทบาท หน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้านสินเชื่อ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

องค์กรชุมชน

- สำรวจข้อมูลความเดือดร้อนและจัดทำข้อมูลร่วมกับท้องถิ่น
- จัดกระบวนการพิจารณารับรองสิทธิ์ร่วมกับกลไกที่เกี่ยวข้อง
- นำเสนอแผนการดำเนินโครงการกับกลไกในระดับพื้นที่

สำนักงานภาค

- อำนวยการพัฒนาโครงการร่วมกับองค์กรชุมชนและกลไกในระดับพื้นที่ เช่น สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน การรับรองสิทธิ์
- นำเสนอแผนการดำเนินโครงการต่อกลไกในระดับส่วนกลาง ฯลฯ
- จัดทำแบบเสนอโครงการ / รายชื่อผู้รับประโยชน์

ส่วนกลาง (สำนักสินเชื่อ)

- ตรวจทานเอกสาร แผนการดำเนินโครงการตามระเบียบ หลักเกณฑ์การพิจารณา
- อำนวยการประชุมคณะทำงานกลั่นกรอง/คณะอนุกรรมการสินเชื่อให้เกิดการพิจารณาอนุมัติ
- จัดทำแบบแสดงผลการพิจารณาอนุมัติ/แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติให้กับองค์กรชุมชน
- การจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน และการเบิกจ่ายสินเชื่อ
- บันทึกการอนุมัติ การเบิกจ่ายในระบบโปรแกรมสินเชื่อ
- จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ได้แก่ อนุมัติ เบิกจ่าย NPL สำรองหนี้สงสัยจะสูญ
- ติดตาม พัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อร่วมกับสำนักงานภาค

2.1.1 การประเมินราคาหลักทรัพย์

วัตถุประสงค์	• เพื่อทราบคุณลักษณะ / สภาพแวดล้อม / ข้อจำกัดของแปลงที่ดินที่ส่งผลต่อการพัฒนาโครงการ • เพื่อทราบมูลค่าที่แท้จริงของที่ดินตามมาตรฐานการประเมินราคา • เพื่อใช้อ้างอิงในการกำหนดวงเงินสินเชื่อตามหลักเกณฑ์สถาบัน
ผู้ประเมินราคา	• บริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สิน และผู้ประเมินหลักที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต.
ค่าใช้จ่ายการประเมิน	• พอช. รับภาระค่าใช้จ่ายในการประเมินครั้งที่ 1 • การประเมินครั้งที่ 2 เป็นต้นไป องค์กรชุมชนรับภาระค่าใช้จ่าย ยกเว้นมีเหตุผลความจำเป็น ตามความเห็นของสำนักงานภาค

☞ **แนวปฏิบัติการประเมินราคาหลักทรัพย์**

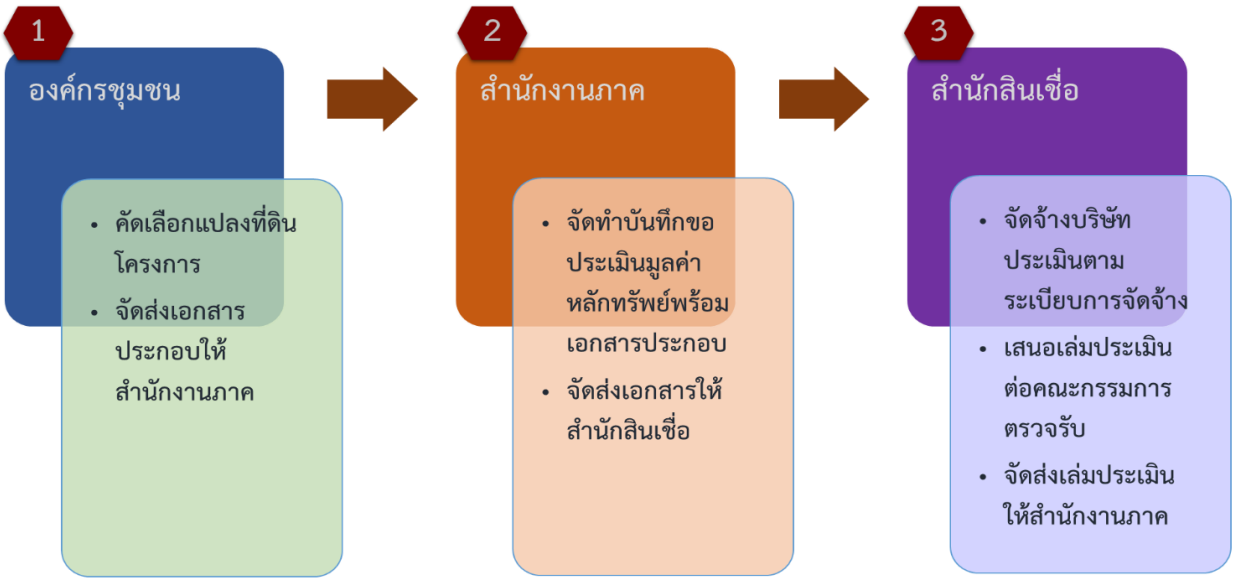

☞ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินราคาทรัพย์สิน

1. เอกสารคำขอและเอกสารประกอบ
   1.1 สำนักงานภาคจัดทำและลงนามเอกสารคำขอประเมินตามแบบฟอร์ม
   1.2 แนบเอกสารประกอบ สำเนาเอกสารสิทธิ์ด้านหน้าและด้านหลังทุกหน้า / แผนที่การเดินทาง ตำแหน่งแปลงที่ดินที่จะประเมิน/ เอกสารราคาประเมินราชการ(ถ้ามี) /สำเนาสัญญาจะซื้อจะขาย (ถ้ามี) พร้อมระบุชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ผู้นำสำรวจที่ดิน (ตัวแทนองค์กรชุมชน)

ข้อพิจารณาในการเลือกแปลงที่ดินเพื่อใช้พัฒนาโครงการ		
ลำดับ	**หัวข้อพิจารณา**	**ลักษณะที่เหมาะสม**
1.	เอกสารสิทธิ์	มีความสมบูรณ์ทางกฎหมาย / ไม่มีความเสี่ยงในการถูกเพิกถอนในอนาคต
2.	ทางเข้าออกตามกฎหมาย	มีทางเข้าออกเชื่อมต่อจากแปลงที่ดินสู่ถนนสาธารณะที่ใช้เป็นทางสัญจรหลัก ในพื้นที่ โดยทางเข้าออกต้องเป็นทางสาธารณะ หรือมีการจดภารจำยอมให้ใช้ได้ตามกฎหมาย / ขนาดทางเข้าออกเหมาะสมกับการสัญจร
3.	เขตผังเมือง	เป็นเขตผังเมืองที่กำหนดให้ใช้เพื่อการอยู่อาศัย และควรมีข้อจำกัดในการปลูกสร้างอาคารให้น้อยที่สุด
4.	ภาระผูกพัน	ไม่มีภาระผูกพันที่ถูกรอนสิทธิ์ เช่น เป็นทางภารจำยอมของที่ดินแปลงอื่น / อยู่ในรัศมีสายไฟฟ้าแรงสูงพาดผ่าน เป็นต้น
5.	คุณลักษณะและสภาพแวดล้อมอื่นๆ	ไม่มีลักษณะเป็นบ่อลึก / ไม่อยู่ใกล้เขตมลภาวะทางกลิ่น เสียง ที่รบกวนการอยู่อาศัยของชุมชน

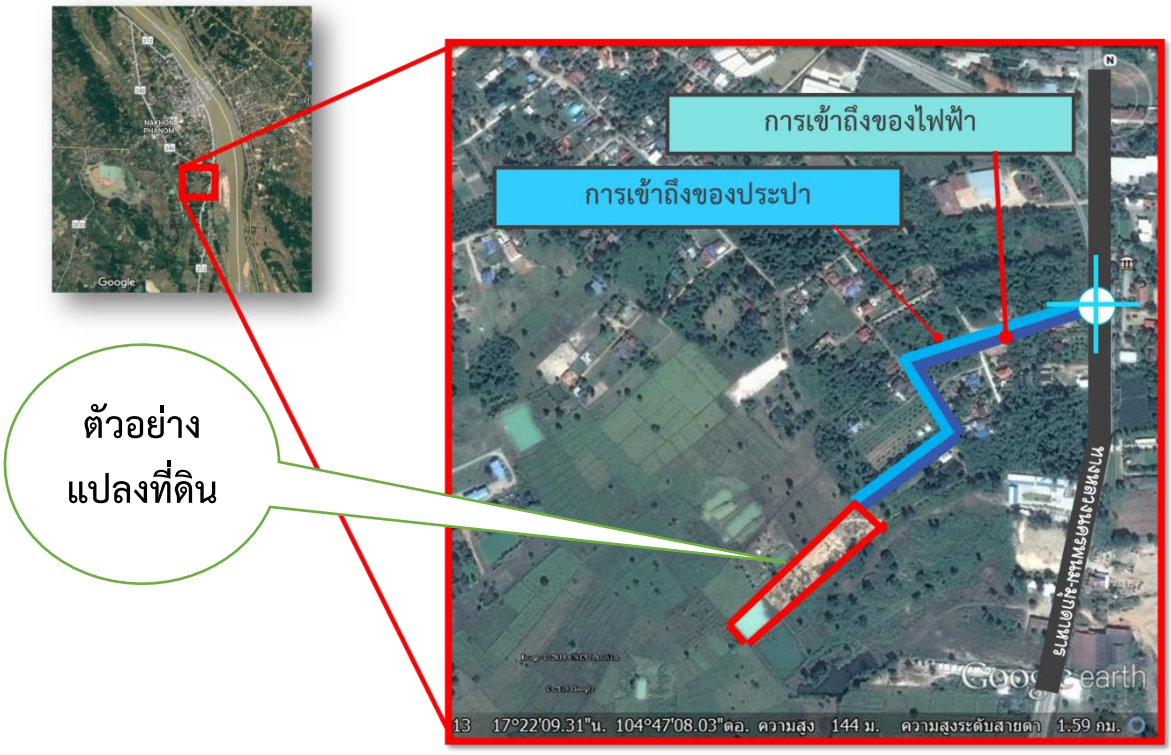

2.1.2 การเสนอพิจารณาโครงการ / การอนุมัติโครงการ

องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายนำโครงการที่ผ่านการพิจารณาสิทธิ์และโครงการจากชุมชน/เมือง เสนอโครงการต่อคณะทำงานพิจารณากลั่นกรองโครงการระดับภาคให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอคณะทำงานกลั่นกรองโครงการสินเชื่อ คณะอนุกรรมการสินเชื่อ และคณะกรรมการสถาบันตามกลไกการพิจารณา

☞ **แนวปฏิบัติในขั้นตอนการเสนอพิจารณาโครงการ / การอนุมัติโครงการ**

1. การจัดเตรียมข้อมูลและเอกสาร เพื่อเสนอโครงการต่อกลไกทุกระดับ

1.1 สำนักงานภาคแจ้งรายชื่อโครงการล่วงหน้าก่อนวันประชุม 7 วันทำการ

1.2 สำนักงานภาคจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณา (ใบสรุปปะหน้า / Power point / ตารางรายชื่อผู้รับประโยชน์ /แผนการออม / BOQ บ้าน / งบการเงินสหกรณ์ / และเอกสารอื่น)

1.3 สำนักสินเชื่อจัดทำสรุปมติและบันทึกแจ้งผลการประชุม ให้สำนักงานภาค / ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การเสนอโครงการต่อที่ประชุม

2.1 เจ้าหน้าที่และสำนักงานภาค เสนอต่อคณะทำงานกลั่นกรองโครงการสินเชื่อ

2.2 เจ้าหน้าที่สำนักสินเชื่อ เสนอต่อคณะอนุกรรมการสินเชื่อ โดย เจ้าหน้าที่สำนักงานภาค เข้าร่วมประชุมเพื่อสนับสนุนข้อมูลโครงการ

2.3 ฝ่ายบริหารสำนักสินเชื่อ เสนอต่อคณะกรรมการสถาบัน

3. การจัดทำแบบเสนอสินเชื่อ

3.1 สำนักงานภาค จัดทำและลงนามในแบบเสนอสินเชื่อ ส่งให้สำนักสินเชื่อ ภายใน 3 เดือนนับจากเดือนที่กลไกมีมติเห็นชอบโครงการ

4. การติดตามแบบเสนอสินเชื่อ

4.1 สำนักสินเชื่อติดตามแบบเสนอสินเชื่อ โดยสรุปรายชื่อโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจากกลไกแล้ว แจ้งเป็นบันทึกข้อความไปที่ สำนักงานภาค ทุกวันที่ 5 ของเดือน

ประเด็นข้อพิจารณาการใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงการ

ลำดับ	หัวข้อพิจารณา	รายละเอียดข้อมูลการนำเสนอ	วัตถุประสงค์
1.	ข้อมูลการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยในภาพรวมระดับเมือง	- ข้อมูลภาพรวมเมือง ลักษณะการขยายตัวและพัฒนาของเมือง เช่น เมืองอุตสาหกรรม เมืองเกษตรกรรม เมืองท่องเที่ยว - ข้อมูลชุมชนภายในเมือง ที่แสดงรายละเอียดโดยแยกประเภทสภาพปัญหา จำนวนผู้เดือดร้อนตามประเภทของปัญหา เช่น บุกรุกที่ดินราชการ/เอกชน บ้านเช่า ครอบครัวขยาย - กลไกที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาระดับเมือง/พื้นที่ หน่วยงานภาคี - ข้อมูลประเภทกรรมสิทธิ์ที่ดินภายในเมือง (ที่ดินรัฐ/เอกชน) ที่มีศักยภาพในการพัฒนาโครงการ - ผลการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา และแผนการแก้ไขปัญหาในอนาคต	เพื่อนำข้อมูลปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของเมือง / ระบบกลไกการพัฒนาแก้ไขปัญหาและความร่วมมือจากภาคี / บทเรียนและองค์ความรู้จากผลการแก้ไขปัญหาในอดีต มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดแผนการแก้ปัญหาของเมืองทั้งปัจจุบันและอนาคต
2.	ข้อมูลการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยในระดับโครงการที่เสนอ	- ข้อมูลผู้เดือดร้อนที่เข้าร่วมโครงการ ที่แสดงรายละเอียดโดยแยกประเภทสภาพปัญหา ชุมชนเดิมที่เคยอยู่อาศัย เกณฑ์การรับรองสิทธิ์ผู้เดือดร้อน - แนวทางการรวมตัวของกลุ่มผู้เดือดร้อนในโครงการ โครงสร้างและระบบบริหารจัดการภายใน การแบ่งกลุ่มย่อย ระยะเวลาและกิจกรรมที่ดำเนินการ ผลการดำเนินการ เช่น มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มออมทรัพย์ ของสมาชิกจำนวน XX คน โดยมีกิจกรรมการออมประจำเป็นรายเดือนมาแล้ว XX เดือน ปัจจุบันมีเงินออมประเภทต่างๆ จำนวน XXX บาท	เพื่อแสดงปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน และเสนอแนวทาง วิธีการ ระบบกลไกการแก้ปัญหาในครั้งนี้
3.	ข้อมูลทางการเงินของครัวเรือน - *ความสามารถในการชำระคืน (รายได้หักค่าใช้จ่าย)* - *ผลการออม* - *แผนการออม*	- สรุปข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายของสมาชิกรายครัวเรือน จากเอกสารตารางข้อมูลสมาชิกผู้รับประโยชน์ - สรุปข้อมูลความสามารถในการชำระคืน (รายได้หักค่าใช้จ่าย) ของสมาชิกรายครัวเรือน และแสดงผลข้อมูลโดย - ข้อมูลผลการออมในแต่ละเดือน ย้อนหลังอย่างน้อย 3-6 เดือน ในภาพรวมทั้งโครงการ และรายครัวเรือน - แผนการออมในภาพรวมทั้งโครงการ และรายครัวเรือน โดยแสดงข้อมูลว่าต้องออมอีกจำนวนเท่าใดต่อเดือน เพื่อให้จำนวนเงินออมเพียงพอและ	เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของสมาชิก และเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลความสามารถในการชำระคืนกับผลการออมที่ทำได้จริง และนำไปกำหนดแผนการออมที่สอดคล้องกับแผนงานบริหารโครงการ

ประเด็นข้อพิจารณาการใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงการ

ลำดับ	หัวข้อพิจารณา	รายละเอียดข้อมูลการนำเสนอ	วัตถุประสงค์
		สอดคล้องกับแผนงานก่อสร้าง (อาจเสนอหลังจากเรื่องที่ดินและแบบบ้าน)	
4.	ข้อมูลที่ดินที่ใช้พัฒนาโครงการ	- ข้อมูลลักษณะทั่วไปของแปลงที่ดิน ระยะห่างกับชุมชนเดิม ระยะห่างกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมประจำวัน เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ประกอบอาชีพ - ข้อมูลของแปลงที่ดิน เช่น เนื้อที่ ขนาดกว้างยาว ทางเข้าออกที่ดิน ผังเมือง ราคาซื้อขาย (กรณีซื้อที่ดิน) ค่าเช่าและระยะเวลาการเช่า (กรณีเช่าที่ดิน) - ข้อมูลแปลงย่อยภายในโครงการ ขนาดกว้างยาว จำนวนแปลงในแต่ละขนาด สัดส่วนพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ส่วนกลาง - ราคาขายต่อแปลง วงเงินสินเชื่อต่อแปลง ภาระการผ่อนชำระต่อแปลง	เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของแปลงที่ดินที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา / ความเหมาะสมในการเลือกแปลงย่อยของสมาชิกที่สอดคล้องกับผลการออมและความสามารถในการชำระคืน
5.	ข้อมูลแบบบ้านที่ใช้พัฒนาโครงการ	- ข้อมูลแบบบ้านพร้อมภาพจำลอง แบบแปลนบ้านแสดงขนาดกว้างยาว ขนาดพื้นที่ใช้สอย ข้อมูลบัญชีแสดงราคาและปริมาณวัสดุ (BOQ) - ข้อมูลราคาขายของบ้านแต่ละแบบ จำนวนเงินออมสมทบ จำนวนเงินอุดหนุน จำนวนเงินช่วยเหลือลดภาระ (ถ้ามี) วงเงินสินเชื่อต่อหลัง ภาระการผ่อนชำระต่อหลัง และจำนวนหลังของบ้านแต่ละแบบ	เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของแบบบ้านและต้นทุนการก่อสร้าง / ความเหมาะสมในการเลือกแบบบ้านของสมาชิกที่สอดคล้องกับผลการออมและความสามารถในการชำระคืน
6.	ผังโครงการ	- ผังโครงการ โดยแสดงรายละเอียดแปลงย่อย จุดเชื่อมต่อระบบสาธารณูปโภคกับภายนอกโครงการ แบบบ้านที่สร้างในแต่ละแปลงย่อย โซนการก่อสร้างในแต่ละเฟส	เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของการจัดผังโครงการและแผนงานก่อสร้าง
7.	การบริหารจัดการงานก่อสร้าง	- ระบบการก่อสร้าง เช่น จ้างเหมาทั้งวัสดุและค่าแรง ระบบการตรวจรับงานก่อสร้าง กลไกที่มีส่วนร่วมในการตรวจงาน - ข้อมูลการแบ่งเฟสการก่อสร้าง โดยแสดงข้อมูลแบบบ้านและจำนวนหลังที่จะก่อสร้าง มูลค่าก่อสร้างและเงินออมสมทบที่ต้องมีในแต่ละเฟส - แผนงานก่อสร้างทั้งโครงการที่ระบุช่วงเวลาดำเนินการ ทั้งแผนงานด้านสาธารณูปโภค และแผนงานการก่อสร้างบ้าน	เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบการก่อสร้าง ความสอดคล้องของแผนงานก่อสร้างของโครงการกับแผนการออมที่กำหนดไว้
8.	การบริหารจัดการด้านการเงิน	- การกำหนดอัตราดอกเบี้ยระหว่างชุมชนกับสมาชิก การบริหารจัดการส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย กำหนดวันออมเงิน วันรับชำระคืนสินเชื่อของสมาชิก	เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของการบริหาร

ประเด็นข้อพิจารณาการใช้งบประมาณในการพัฒนาโครงการ			
ลำดับ	**หัวข้อพิจารณา**	**รายละเอียดข้อมูลการนำเสนอ**	**วัตถุประสงค์**
			จัดการส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย
9.	หลักเกณฑ์อื่นๆ ในการบริหารจัดการโครงการ	- ข้อตกลงการอยู่ร่วมกันภายในโครงการ ข้อตกลงในการเลือกแปลงที่ดินและแบบบ้าน และข้อตกลงอื่นๆ เช่น ข้อตกลงการจัดสรรงบอุดหนุน จัดสรรเงินออมเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสภายในชุมชน	เพื่อแสดงแนวทางและข้อตกลงในการอยู่อาศัยร่วมกันของสมาชิก
10.	สรุปงบประมาณของโครงการ	- มูลค่าซื้อขายที่ดิน มูลค่าการก่อสร้างบ้าน จำนวนงบประมาณสาธารณูปโภค งบอุดหนุน งบช่วยเหลือต่างๆ ในภาพรวมทั้งโครงการ - จำนวนเงินที่สมาชิกต้องสมทบในภาพรวมทั้งโครงการ - วงเงินสินเชื่อทั้งหมด และวงเงินสินเชื่อแยกตามวัตถุประสงค์ - วงเงินสินเชื่อเดิมที่เคยได้รับอนุมัติ (ถ้ามี)	เพื่อสรุปภาพรวมงบประมาณที่ต้องใช้ทั้งหมดในการแก้ไขปัญหาภายในชุมชน
11.	มติและความเห็นของกลไกการพิจารณาในระดับต่างๆ ที่ผ่านมา	- มติและข้อคิดเห็น - รายละเอียดการดำเนินการตามมติ	เพื่อติดตามผลการดำเนินการตามข้อคิดเห็นที่ให้พัฒนาโครงการเพิ่มเติมของกลไก แต่ละระดับ

ประเด็นข้อพิจารณาสินเชื่อเพื่อการพัฒนาอื่น	
1.องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	
สาระสำคัญในการพิจารณา/เงื่อนไข/หลักเกณฑ์	**ข้อมูล / เอกสารสนับสนุน**
- เป็นองค์กรระดับเครือข่าย (ยกเว้น กรณีสินเชื่อหมุนเวียนและสินเชื่อฯ ที่อยู่อาศัย อนุโลมให้กลุ่มสามารถใช้สินเชื่อได้)	- ข้อมูลสมาชิกรายกลุ่ม / รายคน
- การจัดความสัมพันธ์/เชื่อมโยงภายในองค์กรมีความชัดเจน	
- มีกิจกรรมการออมทรัพย์ หรือร่วมทุนของสมาชิกไม่น้อยกว่า 6 เดือน - มีกิจกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการร่วมกัน ไม่น้อยกว่า 6 เดือน	- รายงานฐานะการเงิน / งบดุล - ประวัติขององค์กร

สาระสำคัญในการพิจารณา/เงื่อนไข/หลักเกณฑ์	ข้อมูล / เอกสารสนับสนุน
- มีหลักเกณฑ์ ข้อตกลงร่วมในการดำเนินการ รวมถึงมีการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการ การกำหนดบทบาทหน้าที่และกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบชัดเจน	- ข้อบังคับ / ระเบียบ / ข้อตกลงร่วม / รายงานการประชุม
- มีการบริหารจัดการที่เปิดเผย โปร่งใส ตรวจสอบได้	- ข้อบังคับ / ระเบียบ / ข้อตกลงร่วม / รายงานการประชุม
- มีฐานะทางการเงินที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สินเชื่อ	- งบดุล/งบการเงินที่แสดงภาระหนี้สินของเครือข่าย
- ผลการใช้สินเชื่อเดิมที่ผ่านมา สินเชื่อเดิมส่งผลต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในชุมชน/เครือข่ายอย่างไร ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น แนวทางแก้ไข การสรุปบทเรียนเดิมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสินเชื่อใหม่ ผลการชำระหนี้คืนกับ พอช. รวมถึงความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การปรับตัว/การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพื่อแก้ปัญหา	
2.กระบวนการพัฒนาโครงการ	
กระบวนการสำรวจข้อมูลชุมชน มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลปัญหาในชุมชน ทุนชุมชน ข้อมูลเชิงลึกรายครัวเรือน โดยการดำเนินการร่วมกันของสมาชิก	สรุปข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินการ
กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา มีกระบวนการ/เวทีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา โดยการมีส่วนร่วมจากสมาชิกและภาคี	สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์
กำหนดยุทธศาสตร์ / แผนการแก้ไขปัญหา มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการแก้ปัญหา/พัฒนาของชุมชน โดยพิจารณาแนวทางแก้ไขจากทุนภายในที่มีอยู่	- แผนชุมชน - ยุทธศาสตร์ของชุมชน/เครือข่าย
กำหนดแผนการใช้สินเชื่อ มีการกำหนดแผนการใช้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์หรือแผนการแก้ปัญหา/พัฒนา และกำหนดกิจกรรม - แผนดำเนินการ งบประมาณสนับสนุน	โครงการสินเชื่อเพื่อการพัฒนา
กำหนดข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการสินเชื่อ มีการกำหนดข้อตกลงร่วมภายในชุมชนเรื่องการบริหารจัดการสินเชื่อและทุนภายใน รวมถึงกากำหนดข้อตกลงร่วมเรื่องบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน	

สาระสำคัญในการพิจารณา/เงื่อนไข/หลักเกณฑ์	ข้อมูล / เอกสารสนับสนุน
3. โครงการสินเชื่อ	
ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการสินเชื่อ - สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา / พัฒนา รวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาของขบวนชุมชนในท้องถิ่น - มีทิศทางไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน - สินเชื่อมีความสอดคล้อง/สัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาอื่น ๆ ในพื้นที่ - มีส่วนสนับสนุนให้เกิดการใช้ทุนภายใน (ทุนทางสังคม) ในการแก้ปัญหา	แผนชุมชน/ยุทธศาสตร์ของชุมชน
ประโยชน์ที่ได้รับ - สามารถนำไปสู่การเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่าย ขยายโอกาส การปรับวิถีการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ลดการพึ่งพาภายนอก การปลดหนี้อย่างยั่งยืน สนับสนุนสวัสดิการชุมชน สร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในชุมชน รวมถึงพัฒนา/ปรับเปลี่ยนระบบ วิถีคิดของชุมชนเพื่อนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ - ระบบการกระจายประโยชน์สู่สมาชิกและชุมชน	- โครงการสินเชื่อเพื่อการพัฒนา
3.โครงการสินเชื่อ (ความเป็นไปได้ในเชิงธุรกิจของโครงการ / กิจกรรม)	
การผลิต	
สาระสำคัญในการพิจารณา/เงื่อนไข/หลักเกณฑ์	**ข้อมูล / เอกสารสนับสนุน**
- เน้นการใช้วัตถุดิบในชุมชน และมีส่วนสัมพันธ์เกื้อหนุนกับการประกอบอาชีพของสมาชิก - เป็นวิถีการผลิตเดิมของชุมชนหรือชุมชนมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ ซึ่งอาจมีประสบการณ์หรือเคยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ มาก่อนแล้ว - ผลผลิต (สินค้าและบริการ) สอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนและยุทธศาสตร์การพัฒนาในท้องถิ่น - จำนวนการผลิตควรเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อหรือปริมาณความต้องการใช้จริงที่สำรวจได้ โดยไม่ควรจะเป็นการผลิตตามกำลังการผลิตสูงสุดที่มีอยู่	- แผนการผลิต - ผลการดำเนินการเดิมที่ผ่านมา - ข้อมูลการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีในชุมชน

สาระสำคัญในการพิจารณา/เงื่อนไข/หลักเกณฑ์	ข้อมูล / เอกสารสนับสนุน
การดำเนินการ / การจัดการโครงการ - ลักษณะการดำเนินการ/การจัดการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิก-กลุ่ม-เครือข่าย และสัมพันธ์กับระบบการเชื่อมโยงที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ หรือทำให้เกิดการพัฒนาระบบการจัดการ - มีการจัดกลไกการทำงานแยกออกจากโครงสร้างการบริหารจัดการทั่วไป เพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพ คล่องตัว เกิดการถ่วงดุลในระบบการจัดการของชุมชน (โครงการสินเชื่อเพื่อธุรกิจชุมชนและโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย)	- แผนการดำเนินการโครงการ
การตลาด - เน้นตลาดในชุมชนเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพาจากภายนอก - มีความเป็นไปได้/มีแนวโน้มที่ดีและมีศักยภาพของตลาดตลอดระยะเวลาการบริหารจัดการโครงการ - มีความเชื่อมโยงและเกื้อหนุนกันของผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนเดียวกันหรือเชื่อมโยงกับผลผลิตของเครือข่ายอื่น ๆ ทั้งในพื้นที่ใกล้เคียงและต่างพื้นที่ - มีการสำรวจความต้องการของชุมชนและประเมินความต้องการนอกชุมชนได้	- แผนการตลาด - ข้อมูลสภาวะแวดล้อมของธุรกิจ คู่แข่งขันในระบบเอกชน
การเงิน - มีผลตอบแทนที่สามารถชำระคืนสินเชื่อได้ - มีสภาพคล่องทางการเงินในการบริหารโครงการ - มีแผนและสัดส่วนการลงทุนที่เหมาะสมที่จะทำให้ภาระหนี้สินไม่สูงเกินไป (สินเชื่อ : เงินลงทุนของเครือข่าย อัตราไม่เกิน 80 : 20) - มีแผนการชำระคืนที่เหมาะสม ไม่เป็นภาระกับเครือข่าย	- ประมาณการรายได้ - ประมาณการค่าใช้จ่าย (ต้นทุนสินค้า/ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ) - ประมาณการงบกำไรขาดทุน - ประมาณการกระแสเงินสดโครงการ (CASH - FLOW) - งบประมาณการลงทุนของเครือข่าย - งบประมาณรวมของโครงการ - ประมาณการจุดคุ้มทุนของโครงการ
การป้องกันความเสี่ยง มีการประเมินความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ของโครงการ และกำหนดวิธีแก้ปัญหาไว้เบื้องต้น **การติดตามประเมินผล** มีระบบการติดตามและพัฒนาให้โครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์	

2.1.3 การจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน

- เพื่อใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายระหว่างสถาบันและองค์กรชุมชน
- เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้กับสมาชิกยึดโยงความสัมพันธ์ร่วมกันกับสหกรณ์

☞ **กรณี 1 ขั้นตอนการจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน**

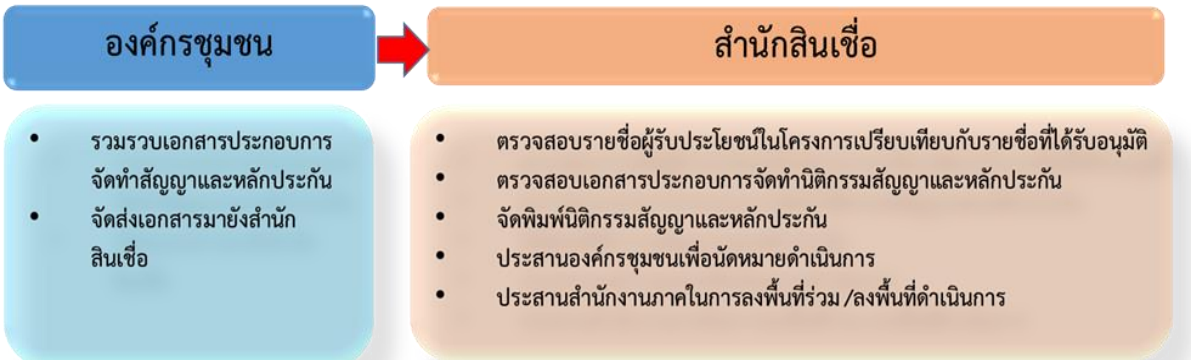

☞ **กรณี 2 ขั้นตอนการจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกันต่อเนื่อง**

☞ **แนวปฏิบัติในขั้นตอนการจัดทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกัน**

1. องค์กรชุมชน : จัดเตรียมเอกสารนำส่งพอช.

- จัดส่งเอกสารสำคัญของสหกรณ์ (ลำดับที่ 1 – 9 รับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่นโดยคณะกรรมการ 1 ท่าน)
  1. สำเนาข้อบังคับของสหกรณ์
  2. สำเนาใบสำคัญรับจดทะเบียนสหกรณ์
  3. สำเนารายงานการประชุมใหญ่สามัญครั้ง/ประจำปี
  4. หนังสือรับรองรายชื่อคณะกรรมการสหกรณ์ จากนายทะเบียน
  5. สำเนาหนังสือรับรองการกำหนดวงเงินกู้ยืมและค้ำประกันประจำปี จากนายทะเบียนสหกรณ์ พร้อมกับเอกสารการเบิกจ่าย
  6. รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
  7. หนังสือแจ้งเปลี่ยนชื่อกลุ่มหรือสหกรณ์ (ถ้ามี)
  8. สำเนาโฉนดที่ดินที่จะทำการซื้อขายหน้า-หลัง (กรณีซื้อที่ดิน)
  9. สัญญาเช่าที่ดินฉบับจริง (กรณีปลูกสร้างบ้านบนที่เช่า)
  10. รายชื่อสมาชิกผู้รับผลประโยชน์ทั้งโครงการ

- จัดส่งเอกสารสำคัญของสมาชิกผู้รับประโยชน์ในโครงการ (รับรองสำเนาถูกต้องทุกแผ่น)
    1. สำเนาบัตรประชาชน และ สำเนาทะเบียนบ้าน (ผู้กู้/คู่สมรส)
    2. หนังสือยินยอมคู่สมรส
    3. หนังสือรับรองสถานภาพ
    4. ใบสมรส ใบหย่า ใบมรณะ (ถ้ามี)
    5. ถ้ามีการเปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนสกุลและเปลี่ยนคำนำหน้าต้องมีเอกสารแนบ

2. สำนักสินเชื่อ : จัดทำนิติกรรมสัญญา

2.1 ตรวจสอบเอกสารในการจัดทำนิติกรรมสัญญาที่องค์กรชุมชนจัดส่งมายังพอช.

2.2 นัดหมายวันทำนิติกรรมสัญญาและหลักประกันกับองค์กรชุมชน โดยแจ้งสำนักงานภาคเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน

2.2.1 กรณีซื้อที่ดิน สำนักงานภาคต้องส่งเอกสารเบิกจ่ายให้สำนักสินเชื่อก่อน จึงทำการนัดหมายวันทำนิติกรรม

2.2.2 กรณีนิติกรรมสัญญาปลูกสร้างบ้านทั้งโครงการนัดหมายวันทำนิติกรรมเมื่อเอกสารครบถ้วน (ความเสี่ยงกรณีไม่มีการเบิกจ่ายตามแผนงาน อาจทำให้สมาชิกที่ลงนามไปแล้วขาดความเชื่อมั่นและมีการเปลี่ยนสิทธิ์ ทำให้ต้องจัดทำสัญญาค้ำประกันอีกครั้ง)

2.2.3 กรณีนิติกรรมสัญญาปลูกสร้างบ้านรายเฟส นัดหมายวันทำนิติกรรมเมื่อเอกสารครบถ้วนและตรวจสอบจำนวนผู้ค้ำประกันว่าสอดคล้องกับจำนวนสมาชิกที่มีการเบิกจ่ายในเฟสนั้น

2.2.4 กรณีการอนุมัติมีเงื่อนไขก่อนการเบิกจ่าย สำนักงานภาคและองค์กรชุมชนต้องดำเนินการให้เรียบร้อยก่อน จึงนัดหมายวันทำนิติกรรม

3. ด้านหลักประกันต่อเนื่อง (รังวัดสอบเขต/รวม-แยกโฉนด/แบ่งหักทางสาธารณประโยชน์/จดภาระจำยอมให้ผ่านทาง/อนุญาตให้หน่วยงานอื่นใช้พื้นที่โครงการ)

‘องค์กรชุมชนจัดส่งหนังสือคำขอที่ สำนักงานภาค เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณา จากนั้น สำนักงานภาค จัดส่งให้สำนักสินเชื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับชั้น’

4. ด้านคำขออื่นๆ เช่น การไถ่ถอนหลักประกัน

‘องค์กรชุมชนจัดส่งหนังสือคำขอที่สำนักสินเชื่อเพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณา และเสนอต่อผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับชั้น’

ข้อควรรู้เพิ่มเติม

☞ กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสมาชิกผู้รับประโยชน์

- กรณีเปลี่ยนแปลงสมาชิกผู้รับประโยชน์ระหว่างที่ยังเบิกจ่ายวงเงินสินเชื่อยังไม่ครบทั้งจำนวนที่ได้รับอนุมัติ ให้องค์กรชุมชนแจ้ง สำนักงานภาคเรื่องการรับรองสิทธิ์สมาชิกรายใหม่ และจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น สำเนารายงานการประชุมเรื่องการเปลี่ยนสิทธิ์ที่มีรายชื่อสมาชิกเข้าและออก) พร้อมกับเอกสารของสมาชิกรายใหม่ ให้สำนักสินเชื่อก่อนการนัดหมายวันทำนิติกรรมฯ เพิ่มเติม ทั้งนี้สำนักสินเชื่ออาจพิจารณาให้สมาชิกรายใหม่ทำสัญญาพร้อมกับสมาชิกที่จะดำเนินการในการเบิกจ่ายงวดถัดไป แต่ต้องจัดทำสัญญาให้ครบถ้วนก่อนการเบิกจ่ายงวดสุดท้าย
- กรณีเปลี่ยนแปลงสมาชิกผู้รับประโยชน์ ภายหลังจากเบิกจ่ายวงเงินสินเชื่อครบทั้งจำนวนที่ได้รับอนุมัติ ให้องค์กรชุมชนจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง (เช่น สำเนารายงานการประชุมเรื่องการเปลี่ยนสิทธิ์ที่มีรายชื่อสมาชิกเข้าและออก) พร้อมกับเอกสารของสมาชิกรายใหม่จัดเก็บไว้ที่องค์กรชุมชน และแจ้งต่อสำนักงานภาค โดยไม่มีการจัดทำสัญญาเพิ่มเติม

☞ กรณีที่ดำเนินการด้านหลักประกันต่อเนื่อง องค์กรชุมชนยื่นเอกสารขออนุญาตกับพอช.

- กรณีที่ 1 เพื่อยื่นต่อหน่วยงานท้องถิ่น ในการขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน / การขอพัฒนาระบบสาธารณูปโภค / การขอปักเสาพาดสายไฟฟ้า
- กรณีที่ 2 เพื่อยื่นต่อสำนักงานที่ดิน ในการขอรวมโฉนด / รังวัดสอบเขต / แบ่งหักทางสาธารณประโยชน์

(หมายเหตุ พอช.ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 7 วันทำการหลังจากได้รับหนังสือจากองค์กรชุมชน ทั้ง 2 กรณี)

2.1.4 การเบิกจ่าย

1 วิเคราะห์และจัดทำแผนการเบิกจ่าย

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ วิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานโครงการและจัดทำแผนการเบิกจ่ายที่สอดคล้องกับการบริหารโครงการ

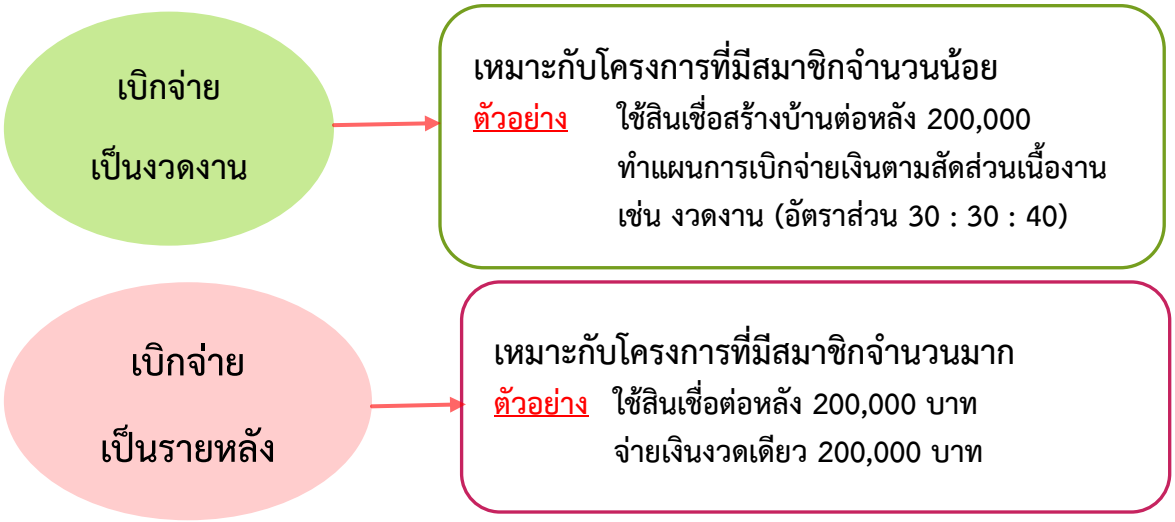

2 จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย

1. ข้อมูลเงินออม ได้แก่ เงินออมสมทบ สำเนาสมุดเงินฝากของกลุ่ม/สหกรณ์
2. ข้อมูลการจัดซื้อที่ดิน ได้แก่ ข้อมูลการปลูกสร้างบ้านบนที่ดินซื้อ ข้อมูลการปลูกสร้างบ้านบนที่ดินเช่า การตรวจงวดงานในงวดงานที่เบิกจ่ายก่อนหน้า
3. ข้อมูลการปลูกสร้างบ้าน ได้แก่ แผนการปลูกสร้างบ้านตามงวดงาน แบบก่อสร้างบ้านตามที่ได้รับอนุมัติ ใบอนุญาตปลูกสร้างบ้าน การตรวจงวดงานในงวดงานที่เบิกจ่ายก่อนหน้า

3 เสนอผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้ความเห็น/ ลงนามเอกสารการเบิกจ่าย

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อเสนอเอกสารผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการเมือง เวทีเรียนรู้ เวทีภาค ตามที่สำนักงานภาคกำหนดและจัดส่งเอกสารให้เจ้าหน้าที่สำนักงานภาค ให้ความเห็นประการเบิกจ่าย

☞ **เอกสารสำคัญของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย**

- แบบแสดงผลการอนุมัติสินเชื่อ (มติคณะกรรมการ / คณะอนุกรรมการสินเชื่อ / คณะทำงาน , เงื่อนไขก่อนการเบิกจ่าย)
- แบบเสนอสินเชื่อเพื่อการพิจารณา (ข้อมูลโครงการ , ข้อมูลแบบบ้าน , ข้อมูลสมาชิก)
- อำนาจการอนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ
- หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2558

☞ ขั้นตอนการเบิกจ่าย งวดที่ 1

เอกสารประกอบการเบิกจ่าย งวดที่ 1

☑ ใบติดต่องานภายใน
☑ บันทึกข้อความขออนุมัติเบิกจ่ายสินเชื่อ (งวด 1 สำนักสินเชื่อจัดทำ)
☑ แบบสรุปความเห็นประกอบการเบิกจ่าย (พอช.บ.08)
☑ จดหมายขอเบิกเงิน (พอช.สช.05)
☑ หนังสือรับเงินกู้ (พอช.สช.06)
☑ สำเนาบัญชีเงินฝากออมทรัพย์
☑ แผนการเบิกจ่ายภาพรวม (พอช.บ.06)
☑ แผนการเบิกจ่ายรายงวด (พอช.บ.07)
☑ แบบรายงานความก้าวหน้า (พอช.บ.15)
☑ สำเนาแบบบ้าน+ใบประมาณราคา (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ สำเนาสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ สำเนาใบอนุญาตก่อสร้าง (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ สำเนาสัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน (กรณีซื้อที่ดิน)

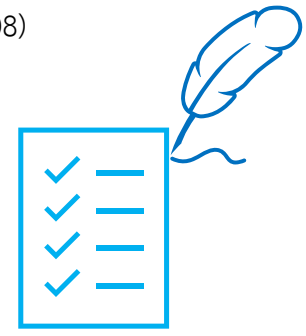

ขั้นตอนการเบิกจ่าย งวดที่ 2

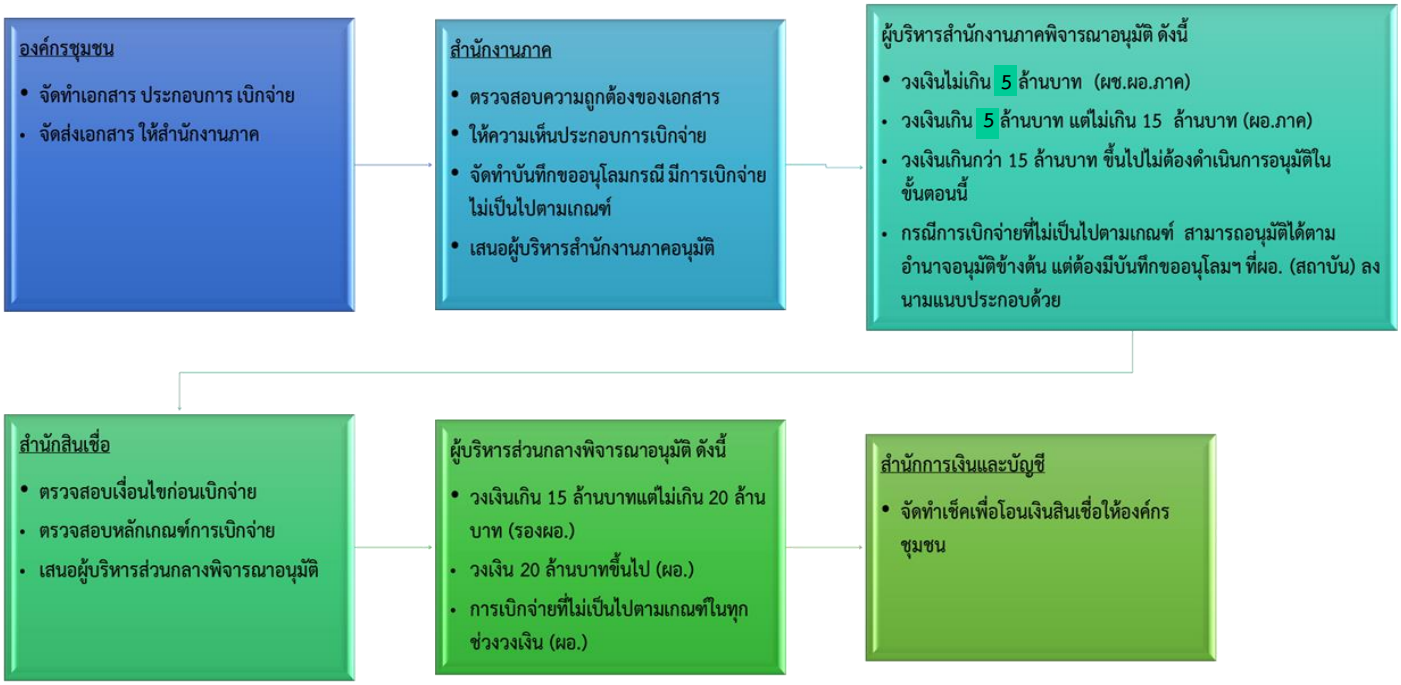

เอกสารประกอบการเบิกจ่าย งวดที่ 2

☑ ใบติดต่องานภายใน
☑ บันทึกข้อความขออนุมัติเบิกจ่ายสินเชื่อ (สำนักงานภาคจัดทำ)
☑ แบบสรุปความเห็นประกอบการเบิกจ่าย (พอช.บ.08)
☑ หนังสือรับเงินกู้ (พอช.สช.06)
☑ สำเนาบัญชีเงินฝากออมทรัพย์
☑ แบบขออนุมัติเปลี่ยนแปลงแผนงาน (พอช.บ.16) (ใช้กรณีเปลี่ยนแผน)
☑ แผนการเบิกจ่ายรายงวด (พอช.บ.07)
☑ แบบรายงานความก้าวหน้า (พอช.บ.15)
☑ สำเนาแบบบ้าน + ใบประมาณราคา (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ สำเนาสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ สำเนาใบอนุญาตก่อสร้าง (กรณีปลูกสร้างบ้าน)
☑ รายงานการตรวจงวดงาน (พอช.บ.13)
☑ รายงานสรุปการรับ – จ่าย (พอช.บ.14)
☑ ภาพถ่ายผลการดำเนินงานในงวดการเบิกจ่ายก่อนหน้า
☑ หนังสือกำหนดวงเงินกู้ยืมประจำปี

☞ แนวปฏิบัติในขั้นตอนการเบิกจ่ายสินเชื่อ

1. เอกสารประกอบการเบิกจ่าย
   1.1 สำนักสินเชื่อตรวจสอบหนังสือกำหนดวงเงินกู้ยืมประจำปี โดยวงเงินที่กำหนดต้องครอบคลุมจำนวนสินเชื่อที่คงค้างรวมกับจำนวนสินเชื่อที่จะเบิกจ่าย และหนังสือฯ ต้องมีระยะเวลาภายใน 150 วัน นับจากวันสิ้นปีบัญชี
   1.2 สำนักสินเชื่อตรวจสอบรายละเอียดจำนวนบ้านในเอกสารหนังสือขออนุญาตปลูกสร้าง ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนบ้านที่ขอเบิกจ่าย
   1.3 สำนักสินเชื่อตรวจสอบวงเงินรวมที่เบิกจ่ายไปแล้ว รวมกับวงเงินที่ขอเบิกจ่ายครั้งนี้ให้สอดคล้องกับการดำเนินการด้านหลักประกันตามประกาศสถาบันฯ (ร้อยละ 50 / ร้อยละ 80 / ร้อยละ 100 ตามเงื่อนไข)
   1.4 แบบสรุปความเห็นประกอบการเบิกจ่าย (พอช.บ.08) ต้องมีความคืบหน้างานก่อสร้างของโครงการสำหรับการเบิกจ่ายในงวดที่ผ่านมา โดยระบุรายละเอียดแยกประเภท บ้านที่เข้าอยู่อาศัยแล้ว บ้านก่อสร้างแล้วเสร็จ บ้านที่อยู่ระหว่างก่อสร้าง ให้ชัดเจน และระบุปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขกรณีที่งานก่อสร้างล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้
2. การติดตามการเบิกจ่าย
   2.1 สำนักสินเชื่อติดตามการเบิกจ่ายขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ โดยสรุปข้อมูลองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ทำสัญญาไม่ครบตามวงเงินอนุมัติ ทำสัญญาแล้วแต่ไม่มีการเบิกจ่าย รวมถึงวงเงินที่ไม่มีความเคลื่อนไหวในการเบิกจ่ายเกินกว่า 2 ปีขึ้นไป นับจากวันที่ดำเนินการครั้งล่าสุด และจัดทำบันทึกแจ้งสำนักงานภาคเพื่อทบทวนโครงการ ก่อนเสนอคณะอนุกรรมการสินเชื่อพิจารณาทุก 6 เดือน

สิ่งที่ควรให้ความเห็นประกอบการเบิกจ่าย

กรณีซื้อที่ดิน	• รายงานความคืบหน้าหรือ ผลการดำเนินงาน กรณีมีเงื่อนไขก่อนเบิกจ่าย
กรณีปลูกสร้างบ้าน (งวดที่ 1)	• รายงานความคืบหน้าหรือ ผลการดำเนินงาน กรณีมีเงื่อนไขก่อนเบิกจ่าย • รายละเอียดแบบบ้าน และจำนวนบ้าน และเนื้องานที่จะขอเบิกในงวดนั้นๆ • ระบบการก่อสร้าง การบริหารจัดการของสหกรณ์
กรณีปลูกสร้างบ้าน (งวดที่ 2 เป็นต้นไป)	• รายละเอียดแบบบ้าน และจำนวนบ้าน และเนื้องานที่จะขอเบิกในงวดนั้น ๆ • ระบบการก่อสร้าง การบริหารจัดการของสหกรณ์ • ความคืบหน้างานก่อสร้างในการเบิกจ่ายงวดที่ผ่านมา (เบิกไปแล้วกี่หลัง ดำเนินการแล้วกี่หลัง เนื้องาน ผลการดำเนินการ)

ประเด็นน่าจำ / ข้อควรคำนึง

❖ วิธีเบื้องต้นในการแก้ปัญหาสมาชิกมีความสามารถไม่พอ

1. ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาสทำมาหากิน
2. ลดขนาดที่ดิน ปรับแบบและราคาบ้าน
3. ปรับเงื่อนไขการผ่อนให้นานขึ้น (เฉพาะราย)
4. ใช้เงินอุดหนุนช่วยสมทบเพิ่มเป็นกรณีพิเศษ
5. ใช้เงินอุดหนุนสมทบสร้างให้ทั้งหมด (ไม่ต้องใช้สินเชื่อ)
6. ใช้วัสดุเดิมสมทบในการสร้างบ้าน
7. สหกรณ์ใช้รายได้มาสร้างให้เช่าอยู่แทนการเป็นเจ้าของ
8. ของบสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี เช่น เทศบาล ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ฯลฯ

❖ การจัดสัดส่วนพื้นที่ส่วนกลาง ขึ้นอยู่กับราคาที่ดิน

ราคาสูง	พื้นที่ส่วนกลางน้อย
ราคาต่ำ	พื้นที่ส่วนกลางมาก (ได้)

❖ การบวกส่วนต่างดอกเบี้ยภายในที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับวงเงินกู้รวมของสหกรณ์

วงเงินกู้สูง	บวกน้อย
วงเงินกู้ต่ำ	บวกมาก

❖ ข้อมูลครัวเรือน ออมทรัพย์ กลุ่มย่อย 3 เรื่องนี้ต้องจริงจัง

❖ บัญชีและนิติกรรมสัญญาภายใน (สัญญากู้เงิน / สัญญาเช่าซื้อที่ดิน) เป็นเรื่องที่ไม่ทำไม่ได้

❖ ส่วนต่างดอกเบี้ยในสหกรณ์จะรับภาระหนี้ผิดนัดภายในได้ระหว่าง 8 – 12 % ของจำนวนสมาชิก ขึ้นอยู่กับบวกมากหรือน้อย

❖ มองคนเป็นหลักและปรับเงื่อนไขให้ยืดหยุ่น ไม่ใช่เอาโครงการเป็นตัวตั้งแล้วผู้เดือดร้อนต้องหลุดจากโครงการ

ปัจจัยหลักในการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงให้ประสบความสำเร็จ

2.2 การดำเนินงานด้านบัญชีสินเชื่อ

สำนักสินเชื่อมีภารกิจในการจัดทำบัญชีลูกหนี้ รับชำระ บริหารจัดการฐานข้อมูลด้านสินเชื่อ ยืนยันยอดหนี้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ประมวลผลและรายงานผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อ สนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารและปฏิบัติงานด้านสินเชื่อให้กับผู้เกี่ยวข้อง สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี

ภาพรวมระบบงานบัญชีสินเชื่อ

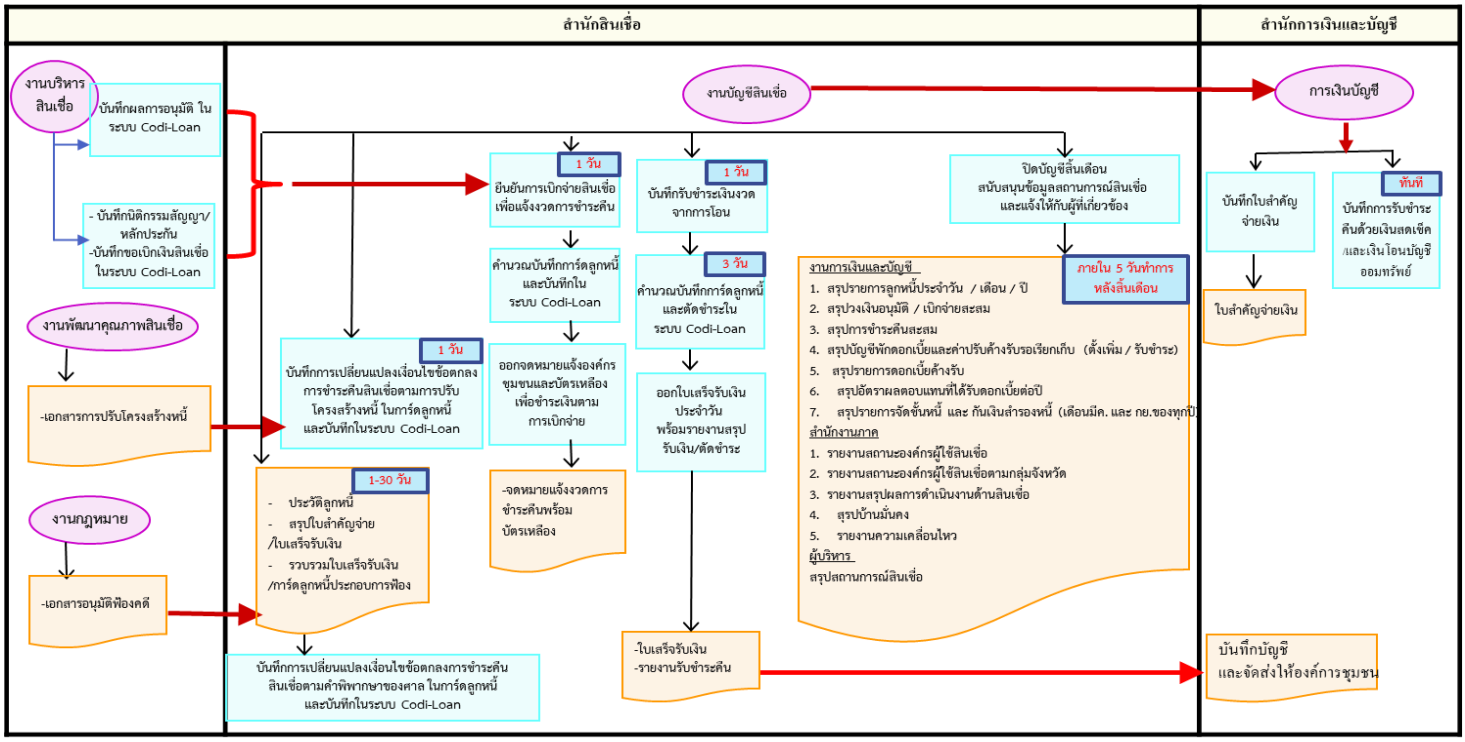

2.2.1 การชำระคืนสินเชื่อ

องค์กรผู้ใช้สินเชื่อดำเนินการชำระคืนสินเชื่อ งวดแรกภายในเดือนถัดไป นับจากวันที่รับเงินกู้ไปจากสถาบันฯ และชำระคืนเงินสินเชื่องวดต่อไปทุกเดือนจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น ทั้งนี้ผู้กู้จะต้องนำเงินฝากเข้าบัญชีสถาบันฯ ภายในสิ้นเดือน โดยวิธีชำระคืนเงินสินเชื่อดังต่อไปนี้

1. ชำระเป็นเงินสด ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฝ่ายสำนักการเงินและบัญชี
2. ชำระผ่านเคาเตอร์ ธนาคารกรุงไทย ทุกสาขา ชื่อบัญชี สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประเภทบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน เลขที่บัญชี 041-6-03644-9 โดยใช้บัตรประจำตัวองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มี บาร์โค๊ด (เสียค่าธรรมเนียม 10 บาท)

2.2.2 การคำนวณดอกเบี้ย

สูตรการคำนวณ เท่ากับ เงินต้นคงเหลือ คูณ อัตราดอกเบี้ย คูณ จำนวนวัน หาร 365 วัน

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ย

เงื่อนไขตามสัญญากู้_วันที่ 2 มกราคม 2564 รับเงินกู้ 5,000,000 บาท ดอกเบี้ย 4% ต่อปี ระยะเวลา 15 ปี (180 งวด) ชำระคืนงวดละ 30,000 บาท

วิธีคิด ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 สหกรณ์นำเงินมาชำระคืนสถาบัน จำนวน 30,000 บาท
การนับวันคำนวณดอกเบี้ย นับจาก วันที่ 3 มค.64 ถึง 10 กพ.64 จำนวน 39 วัน

วิธีการคำนวณดอกเบี้ย

เงินต้นคงเหลือ 5,000,000 X **อัตราดอกเบี้ย 4%** X จำนวนวัน = 39 / 365 = **21,369.86**

2.2.3 การคำนวณดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้

สูตรการคำนวณ เท่ากับ เงินต้นคงเหลือ คูณ **อัตราดอกเบี้ย (ปรับ)** คูณ **จำนวนวันที่ล่าช้า** หาร 365 วัน

ตัวอย่างการคำนวณดอกเบี้ยผิดนัด

เงื่อนไขตามสัญญากู้_วันที่ 2 มกราคม 2564 รับเงินกู้ 5,000,000 บาท ดอกเบี้ย 4% ต่อปี ระยะเวลา 15 ปี (180 งวด) ชำระคืนงวดละ 30,000 บาท

วิธีคิดดอกเบี้ยผิดนัด ผิดนัด 2 งวดติดต่อกันปรับอัตราดอกเบี้ยเพิ่ม 2% จากต้นเงินกู้คงเหลือ ณ วันที่ 31 ธค.63 มีเงินต้นคงเหลือ 2,500,000 บาท เริ่มผิดนัดชำระหนี้งวดที่ 50 และงวดที่ 51

วิธีการคำนวณดอกเบี้ยผิดนัด

งวดที่ 50 ผิดนัดชำระ 30,000 บาท → **ไม่คิดดอกเบี้ยผิดนัด**

งวดที่ 51 ผิดนัดชำระ 30,000 บาท → **คิดดอกเบี้ยผิดนัด**

เงินต้นคงเหลือ 2,500,000 X **อัตราดอกเบี้ยปรับ 2%** X จำนวนวันที่ล่าช้า 30 / 365 = **4,109.59**

2.2.4 การตัดชำระหนี้

วิธีการ ตัดชำระดอกเบี้ยปรับ ดอกเบี้ย ส่วนที่เหลือตัดชำระเงินต้น

ตัวอย่าง ลูกหนี้มียอดค้าง 2 ยอด มียอดค้างชำระทั้งหมด 73,980 บาท และนำเงินมาชำระ 10,000 บาท

งวดที่ค้างชำระ	ดอกเบี้ยปรับ	ดอกเบี้ยปกติ	เงินต้น	งวดชำระ
งวดที่ 50	35.35	8,493.16	21,506.84	30,000.00
งวดที่ 51	35.35	8,493.16	21,506.84	30,000.00
รวมทั้งสิ้น	70.70	16,986.32	43,013,68	60,000.00

ชำระ 10,000 บาท ตัดชำระดังนี้

- ตัดชำระดอกเบี้ยปรับ จำนวน 70.70 บาท ตัดชำระดอกเบี้ย จำนวน 9,929.30 บาท ตัดชำระเงินต้น จำนวน 0.00 บาท
- เหลือยอดค้างชำระ ดอกเบี้ยค้าง 7,057.02 บาท (16,986.32-9,929.30)

☞ แนวปฏิบัติในขั้นตอนการตัดชำระหนี้

① ตัดชำระและออกใบเสร็จรับเงิน

ขั้นตอน	วิธีปฏิบัติ
1. บันทึกการรับชำระเงินเข้าระบบ Codi loan 1.1 งานบัญชีสินเชื่อโหลดรายการรับชำระจากธนาคารกรุงไทย กระแสรายวัน (KTB netbank) เข้าระบบ Codi loan	1.1 ภายใน 1 วันทำการ หลังจากวันที่รับชำระ
1.2 สำนักการเงินฯ บันทึกรายการรับชำระเงินสด และเงินโอนเข้าบัญชีธนาคารอื่น ๆ เข้าระบบ Codi loan	1.2 ภายในวันที่รับชำระ
1.3 สำนักการเงินฯ บันทึกรายการรับชำระที่โอนเข้าบัญชีธนาคารอื่น ๆ เข้าระบบ Codi loan	1.3 ภายใน 1 วันทำการ หลังจากวันที่รับชำระ
2. บันทึกการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขข้อตกลงการชำระคืนสินเชื่อตามการปรับโครงสร้างหนี้ หรือตามคำพิพากษา ในการ์ดลูกหนี้และบันทึกในระบบ Codi loan	2. หลังจากผู้อำนวยการลงนามอนุมัติแล้วภายใน 1 วันทำการ
3. บันทึกการรับชำระในการ์ดลูกหนี้ ตัดชำระในระบบ Codi-Loan และออกใบเสร็จรับเงิน พร้อมทั้งจัดทำรายงานสรุป การรับเงิน/ตัดชำระ 3.1 ใบเสร็จรับเงิน (ต้นฉบับ) ส่งองค์กรชุมชน 3.1 ใบเสร็จรับเงิน (คู่ฉบับ) และรายงานรับเงินประจำวันส่งสำนักการเงินและบัญชีเพื่อบันทึกบัญชี	3. ภายใน 3 วันทำการ

② หนังสือแจ้งองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

ขั้นตอน	วิธีปฏิบัติ
1. แจ้งการชำระคืนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ทำสัญญาใหม่ หรือเบิกเงินสินเชื่อเพิ่ม 1.1 ยืนยันการเบิกจ่ายสินเชื่อในระบบ Codi loan 1.2 ออกหนังสือแจ้งองค์กรชุมชนและบัตรประจำตัวองค์กรชุมชนเพื่อชำระเงินตามการเบิกจ่าย	1. ภายใน 3 วันทำการ
2. แจ้งการชำระคืนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ไม่สามารถชำระคืนได้ตามเงื่อนไขตามสัญญา (ผิดนัด 0.01 – 6.00 งวด)	2. ภายใน 7 วันทำการหลังปิดสิ้นเดือนของทุกเดือน
3. แจ้งองค์กรผู้ใช้สินเชื่อก่อนครบกำหนดสัญญา	3. ล่วงหน้าก่อนครบกำหนดสัญญา 2 เดือน
4. แจ้งยืนยันยอดหนี้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ 4.1 ตามปีบัญชีสหกรณ์ 4.2 ตามปีงบประมาณหลังปิดสิ้นเดือนกันยายนของทุกปี	4.1. ภายใน 3 วันทำการนับจากวันที่ได้รับเรื่อง 4.2 ภายใน 15 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือนกันยายนของทุกปี
5. แจ้งรายการชำระคืนเงินกู้ (Statement)	5. ภายใน 3 วันทำการนับจากวันที่ได้รับเรื่อง

③ สนับสนุนข้อมูลด้านสินเชื่อ

ขั้นตอน	วิธีปฏิบัติ
1. ปิดบัญชีสิ้นเดือน ในระบบ Codi loan พร้อมประมวลผลรายงาน 2. สนับสนุนข้อมูลสถานการณ์สินเชื่อและแจ้งให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง 2.1 สำนักการเงินและบัญชี ประกอบด้วย - สรุปรายการลูกหนี้ประจำวัน / เดือน / ปี - สรุปวงเงินอนุมัติ / เบิกจ่ายสะสม - สรุปการชำระคืนสะสม - สรุปบัญชีพักดอกเบี้ยและค่าปรับค้างรับรอเรียกเก็บ (ตั้งเพิ่ม / รับชำระ) - สรุปรายการดอกเบี้ยค้างรับ - สรุปอัตราผลตอบแทนที่ได้รับดอกเบี้ยต่อปี - สรุปรายการจัดชั้นหนี้ และ กันเงินสำรองหนี้ (เดือนมีนาคม และกันยายนของทุกปี) - สรุปรายการชำระคืนเงินกู้ที่ยังไม่ได้ออกใบเสร็จรับเงิน และรายการชำระคืนเงินกู้ที่ยังตรวจสอบไม่ได้ตั้งบัญชีพัก	ภายใน 5 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือน
2.2 สำนักงานภาค - รายงานสถานะองค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามกลุ่มจังหวัด - สรุปผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อทุกประเภทสินเชื่อ - สรุปสถานการณ์สินเชื่อบ้านมั่นคง	ภายใน 5 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือน

ขั้นตอน	วิธีปฏิบัติ
- รายงานความเคลื่อนไหวขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง 2.3 ผู้บริหาร - สรุปสถานการณ์สินเชื่อ	- ส่งผ่าน Email ผู้ประสานงาน / เจ้าหน้าที่ข้อมูลของทุกภาค - Google Drive : https://drive.google.com/drive/my-drive Folder : งานบัญชีสินเชื่อ/สถานการณ์สินเชื่อประจำเดือน... - กลุ่มไลน์ สินเชื่อพอช. Q&A ภายใน 5 วันทำการนับจากวันสิ้นเดือน

2.2.5 การจัดชั้นลูกหนี้

การจัดชั้นลูกหนี้ตามบัญชี แบ่งเป็น 6 ระดับ (อ้างถึง ระเบียบสถาบันฯ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง พ.ศ.2552)

ระดับที่	ลูกหนี้จัดชั้น	สถานะลูกหนี้	อัตรากันเงินสำรอง (ร้อยละ)
1	ลูกหนี้จัดชั้นปกติ	ลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้หรือค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยไม่เกิน 1 เดือนนับแต่วันครบกำหนดชำระ	0
2	ลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระ	0
3	ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระ	25
4	ลูกหนี้จัดชั้นสงสัย	ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 12 เดือน แต่ไม่เกิน 24 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระ	75
5	ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ	ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 24 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระ	100
6	ลูกหนี้จัดชั้นสูญ	ลูกหนี้ที่สถาบันได้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการจำหน่ายทรัพย์สินและลูกหนี้จากบัญชีเป็นสูญ พ.ศ.2563	100

☞ **แนวปฏิบัติในการหักชำระหนี้สินเชื่อของสถาบัน**

สถานะลูกหนี้ค้างชำระ	แนวปฏิบัติ
ลูกหนี้ค้างชำระก่อนปรับปรุงโครงสร้างหนี้	- กรณีรับชำระเป็นจำนวนน้อยกว่าดอกเบี้ยค้างให้ตัดชำระคืนโดยสัดส่วนเงินต้น : ดอกเบี้ย (50:50) - กรณีรับชำระเป็นจำนวนมากกว่าดอกเบี้ยค้าง ให้ตัดชำระคืนดอกเบี้ยค้างและเงินต้นค้างตามลำดับ โดยไม่นำเงินมาตัดชำระค่าปรับค้าง (ถ้ามี)
ลูกหนี้ค้างชำระในกรณีที่อยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้	- กรณีรับชำระเป็นจำนวนน้อยกว่าดอกเบี้ยค้างให้ตัดชำระคืนโดยสัดส่วนเงินต้น : ดอกเบี้ย (50:50) - กรณีรับชำระเป็นจำนวนมากกว่าดอกเบี้ยค้าง ให้ตัดชำระคืนดอกเบี้ยค้างและเงินต้นค้างตามลำดับ โดยไม่นำเงินมาตัดชำระค่าปรับค้าง (ถ้ามี)
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา	- ให้นำเงินที่รับชำระมาตัดชำระค่าทนายความ (ถาม) ค่าฤชาธรรมเนียมศาล ค่าปรับค้าง ดอกเบี้ยค้าง และเงินต้นค้างตามลำดับ กรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้หลังคำพิพากษาให้เสนอผู้อำนวยอนุมัติเป็นกรณีๆ ไป โดยให้เป็นไปตามแนวทางและมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันฯ

2.3 การบริหารสินเชื่อผิดนัด

การบริหารสินเชื่อผิดนัดเป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพสินเชื่อรวมถึงการสนับสนุนพื้นที่เพื่อดำเนินการสนับสนุนองค์กรผู้ใช้สินเชื่อให้มีระบบสัญญาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสนับสนุนการแก้ไขปัญหาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อด้านกฎหมาย การใช้มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาสินเชื่อผิดนัด สนับสนุนการทำงานของคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายในการแก้ไขปัญหาสินเชื่อของสถาบัน

ภาพรวมระบบงานพัฒนาคุณภาพสินเชื่อและกฎหมาย

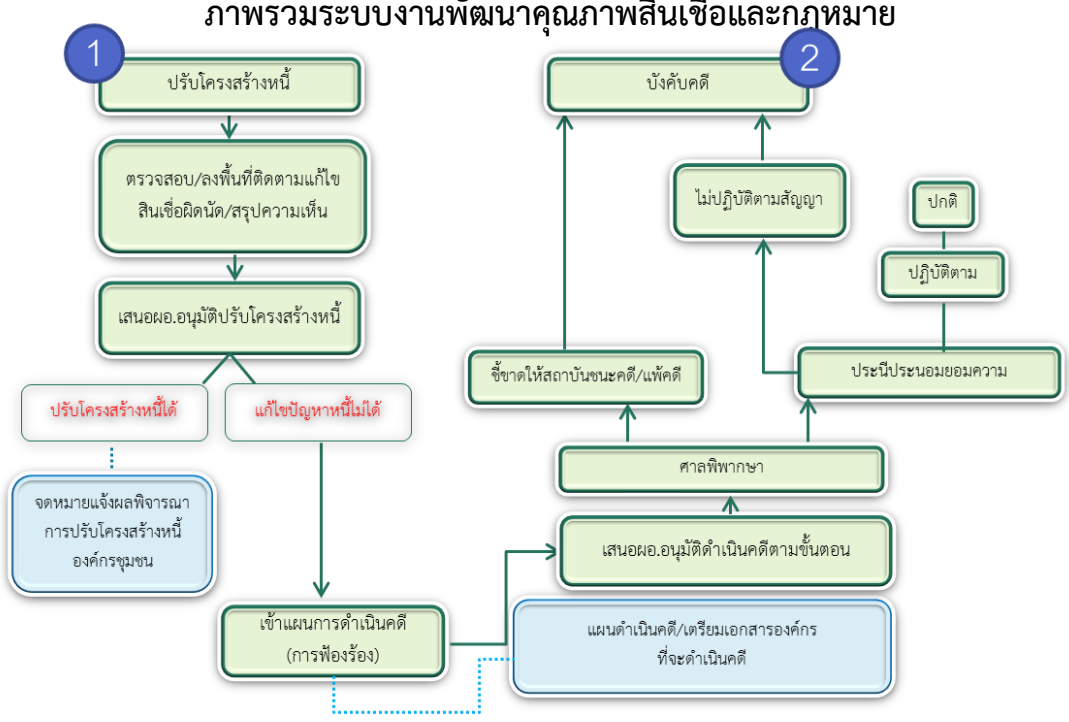

2.3.1 มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้ผิดนัด

☞ การปรับโครงสร้างหนี้

คือ การปรับลดงวดการชำระจากสัญญาเดิม และการขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ กรณีที่กลุ่ม/สหกรณ์ไม่สามารถชำระคืนสินเชื่อได้ตามสัญญาในครั้งแรก ซึ่งอาจจะเป็นลูกหนี้รายเดิม หรือลูกหนี้รายใหม่ก็ได้ แต่หนี้ของสหกรณ์จะยังคงอยู่ เช่น

- การขยายระยะเวลาในการชำระคืนให้ยาวขึ้น
- การปรับเงื่อนไขการชำระคืนให้เหมาะสมกับสถานะการเงิน / สถานการณ์ภายในองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

☞ ความจำเป็น ปัญหาที่ต้องเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ด้านตัวบุคคล

- สมาชิกของกลุ่มไม่มีอาชีพ รายได้ ส่งผลให้ไม่สามารถชำระคืนสินเชื่อได้ตามข้อตกลงเดิม
- คณะกรรมการเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับสมาชิก ได้แก่ คณะกรรมการไม่ชำระคืนสินเชื่อ กรรมการเก็บเงินสินเชื่อแล้วไม่นำมาชำระคืน พอช. ส่งผลให้สมาชิกไม่ชำระคืนสินเชื่อ
- สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการแก้ไขปัญหา
- คณะกรรมการและสมาชิกไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงการปรับโครงสร้างหนี้

ด้านการบริหารจัดการภายในกลุ่ม/สหกรณ์

- กลุ่มไม่มีคนทำงาน ไม่มีคนทำบัญชี/เก็บเงิน ส่งผลให้ สมาชิกขาดความเชื่อมั่น ในการบริหารของกลุ่ม และไม่ชำระคืนกลุ่ม หรือชำระคืนได้มีครบตามจำนวนที่ได้ตกลงกัน
- คณะกรรมการและสมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ไม่สามารถหาข้อสรุป/มติในการแก้ไขปัญหาได้
- สมาชิกขาดความไว้วางใจในตัวคณะกรรมการ
- ระบบการก่อสร้างไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
- ขาดการร่วมงานในการทำงานกับเจ้าหน้าที่และภาคีที่เกี่ยวข้อง

☞ การเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ปรับโครงสร้างหนี้

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานองค์กร

1. ข้อมูลการเสนอใช้สินเชื่อ ภาระหนี้คงเหลือ ณ ปัจจุบัน/ งวดผิดนัด
2. สภาพปัญหาของกลุ่ม/สหกรณ์ ด้านสมาชิก ด้านการบริหาร ด้านการเงิน

จัดเตรียมเอกสาร/แบบฟอร์ม

1. แบบฟอร์มเสนอขอปรับโครงสร้างหนี้ขององค์กร
2. ประวัติลูกหนี้ที่คำนวณดอกเบี้ยค้าง ค่าปรับค้าง(ถ้ามี)

เจรจาเงื่อนไขการชำระคืนใหม่

1. เชิญประชุมคณะกรรมการทั้งคณะ เพื่อปรึกษาหารือการแก้ไขปัญหา
2. ประเมินสถานการณ์ สภาพปัญหา กระแสการเงินเข้ากลุ่ม/สหกรณ์

☞ ขั้นตอนการเสนอปรับโครงสร้างหนี้

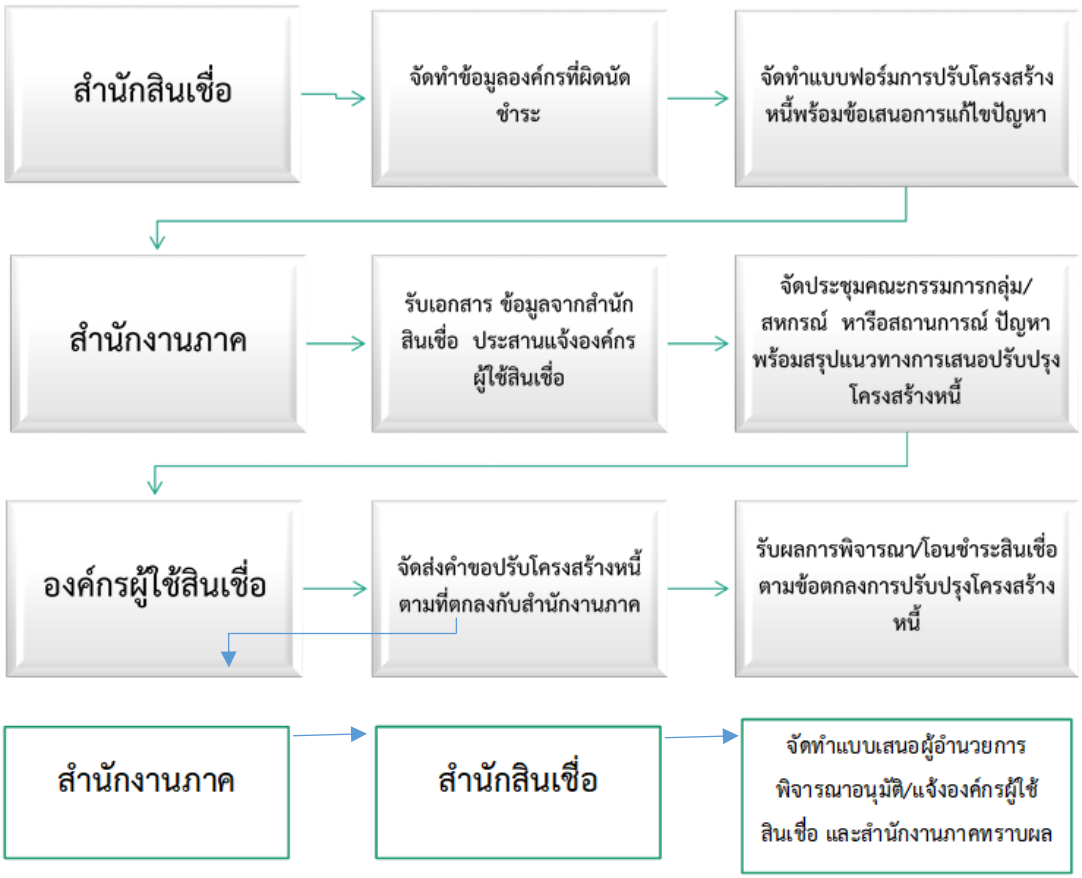

☞ วิธีการแก้ไขปัญหาการชำระคืนสินเชื่อ (โครงการบ้านมั่นคง)

วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	คำอธิบายเพิ่มเติม
1. การปรับเงื่อนไขก่อนเป็นหนี้ผิดนัด	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่ชำระหนี้ได้ตามปกติ แต่มีแนวโน้มที่คาดว่าจะชำระคืนตามงวดเดิมไม่ได้	ให้เป็นไปตามสถานะลูกหนี้ โดยให้เสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขก่อนที่จะเกิดเป็นหนี้ผิดนัด	ปรับเงื่อนไขการชำระคืนในเรื่องจำนวนเงินที่ต้องชำระต่องวด ระยะเวลาของสัญญา หรือเงื่อนไขอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความเหมาะสมกับสถานะของลูกหนี้ ณ ขณะนั้น)
2. การปรับลดจำนวนเงินค่างวด	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่สามารถสรุปข้อมูลทางการจัดการ / ข้อมูลทางการเงินในชุมชนได้เรียบร้อย สามารถกำหนดงวดการชำระคืนและวางแผนระยะต่อไปได้	1. ระยะเวลาการชำระคืนใหม่ขึ้นอยู่กับเงินงวดที่ตกลง โดยไม่ต้องเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซ้ำ ยกเว้น เกิดการผิดนัดจากเงื่อนไขที่กำหนดใหม่ ทั้งนี้เงินงวดชำระคืนที่กำหนดจะต้องคุ้มดอกเบี้ยและกำหนดเป็นระยะเวลาที่ต้องผ่อนชำระได้ 2. กรณีมีดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับเป็นจำนวนมากกว่าเงินงวดใหม่ที่ตกลง อาจพิจารณาให้นำดอกเบี้ยและค่าปรับดังกล่าวไปตั้งพักได้ 3. กรณีที่มีดอกเบี้ยตั้งพักค้างรับไว้เดิม อาจพิจารณาใหม่มีการชำระคืนดอกเบี้ยที่ตั้งพักไว้ด้วย	เป็นวิธีที่ทำให้ระยะเวลาการชำระคืนขยายเกินกว่าที่กำหนดในสัญญาเดิม
3. การปรับลดจำนวนเงินที่ต้องชำระคืนต่องวดชั่วคราว	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่อยู่ระหว่างกระบวนการแก้ปัญหาภายในเพื่อสรุปข้อมูลการบริหารจัดการและข้อมูลทางการเงิน โดย	1. จำนวนเงินที่ต้องชำระคืนต่องวดให้เป็นไปตามสถานะของลูกหนี้ โดยเสนอปัญหาสถานการณ์ภายใน / กระแสเงินสด / ความสามารถในการชำระคืนขณะนั้น	

วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	คำอธิบายเพิ่มเติม
	สามารถชำระคืนหนี้ได้บางส่วน	2. ระยะเวลาการปรับลดเงินค่างวดขึ้นอยู่กับเงินงวดเทียบกับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ต่อเดือน หากสูงกว่า จะผ่อนผันให้ไม่เกิน 2 ปี หากต่ำกว่าจะผ่อนผันให้ไม่เกิน 6 เดือน เพื่อให้รีบแก้ปัญหาให้ชุมชนมีความสามารถในการชำระคืนมากขึ้นจนคุ้มดอกเบี้ยต่อเดือน 3. เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ปรับลดค่างวดแล้วไม่มีการเสนออนุมัติใหม่ ให้กลับไปใช้เงื่อนไขการผ่อนชำระในสัญญาเดิม	
4. การพักชำระหนี้	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่ประสบปัญหาร้ายแรงส่งผลต่อสถานการณ์ภายในและความสามารถในการชำระคืนสินเชื่อ ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ภัยธรรมชาติต่างๆ โรคระบาดร้ายแรงตามประกาศ และต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไขให้กลับสู่สภาพเดิม	1. ควรมีมาตรการสนับสนุนการแก้ปัญหาควบคู่กันไป หรืออาจพิจารณาให้สินเชื่อใหม่เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาควบคู่กันไปตามความจำเป็น 2. เมื่อครบกำหนดที่อนุมัติจะต้องเสนอมาตรการใหม่ตามสถานการณ์จริงขณะนั้นของชุมชน	ให้พักชำระหนี้ช่วงเวลาหนึ่งตามความเหมาะสม (ไม่ควรเกิน 1 ปี) โดยไม่คิดดอกเบี้ยและค่าปรับในช่วงเวลาที่พักชำระหนี้
5. กำหนดสัดส่วนการรับชำระคืนของเงินงวด	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีความสามารถในการชำระคืนตามสถานการณ์ปัจจุบันแต่ไม่คุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้การชำระคืนตามเงื่อนไขปกติไม่	1. ใช้ในกรณีที่มีการค้างชำระเป็นเวลานาน โดยมีดอกเบี้ยค้างและค่าปรับค้างเป็นจำนวนมาก ทำให้เงินงวดชำระไม่เพียงพอ หักชำระเงินต้น หรือใช้ในกรณีเงินงวดที่ตกลงไม่คุ้มดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ในแต่ละเดือน	ให้กำหนดสัดส่วนการรับชำระคืนจากเงินงวดเพื่อเป็นการหักชำระ เงินต้นและดอกเบี้ยในอัตราที่ยืดหยุ่นเหมาะสม โดยพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อ

วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	คำอธิบายเพิ่มเติม
	สามารถหักชำระเงินต้นได้	2. การกำหนดสัดส่วนการชำระคืนเงินต้น / ดอกเบี้ย / ค่าปรับ ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับเงื่อนไขการชำระคืน หรือจำนวนเงินที่ลูกหนี้ชำระคืน	ช่วยให้มีการหักชำระหนี้เงินต้นบางส่วน เกิดแรงจูงใจในการแก้ปัญหาและชำระคืนของลูกหนี้
6. การถอนเงินค้ำประกันบางส่วนเพื่อชำระหนี้	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีเจตนาจะแก้ปัญหาแต่ขาดสภาพคล่องทางการเงิน และมีเหตุที่น่าเชื่อได้ว่าการนำเงินที่ฝากอยู่บางส่วนไปใช้จะทำให้เกิดการแก้ปัญหาภายใน และส่งผลต่อการแก้ปัญหาในระยะต่อไป	1. สินเชื่อคงเหลือที่ใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาสัดส่วนเงินฝากค้ำประกันให้ใช้ยอดเงินต้นรวมดอกเบี้ย 90 วัน 2. สถาบันอาจพิจารณาอนุมัติให้ลูกหนี้นำเงินที่ถอนบางส่วนนอกเหนือจากที่นำมาชำระหนี้ไปหมุนเวียนในชุมชนได้โดยพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์การนำไปใช้	เพื่อนำมาชำระงวดที่ค้างชำระโดยเงินฝากที่คงเหลือต้องเป็นสัดส่วนยอดหนี้คงเหลือไม่น้อยกว่าสัดส่วนที่กำหนดไว้เดิม
7. การให้สินเชื่อใหม่เพื่อชำระคืนหนี้เดิม (RE-FINANCE)	องค์กรผู้ใช้สินเชื่อผิดนัดที่มีแผนการจัดระบบสินเชื่อภายในใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแก้ปัญหาและความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้ โดยมีระบบการบริหารจัดการที่เชื่อได้ว่าสามารถเป็นกลไกในการจัดการในระยะต่อไปได้	1.ในกรณีที่สินเชื่อเดิมมีอัตราดอกเบี้ยคงที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบัน สามารถพิจารณาปรับลดอัตราดอกเบี้ยได้ตามประเภทสินเชื่อที่ให้ใหม่ 2.กรณีสินเชื่อเดิมก่อนออกข้อบังคับสินเชื่อฯ (ปี 2546) ให้อนุมัติในประเภทสินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงสอดคล้องกัน หรืออาจพิจารณาให้เป็นสินเชื่อประเภทเพื่อการพัฒนาแบบองค์รวม 3.อนุมัติสินเชื่อใหม่เท่ากับ หรือไม่เกินเงินต้นคงค้าง (บัญชี 1) 4.กรณีที่ไม่สามารถชำระดอกเบี้ยที่ค้างได้หมดให้นำดอกเบี้ยค้าง	อนุมัติให้กับองค์กรเดิมที่มีภาระสินเชื่อคงค้าง

วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุมัติ	คำอธิบายเพิ่มเติม
		รับมาเป็นเงินกู้ (บัญชี 2) โดยไม่คิดดอกเบี้ย 5.อาจพิจารณาใช้ควบคู่กับมาตรการยกเลิกดอกเบี้ยค้างรับและค่าปรับค้างรับได้ 6.อาจพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเพิ่มให้ (บัญชี 3) ตามความจำเป็น โดยมีเหตุที่เชื่อได้ว่าได้รับสินเชื่อเพิ่มจะทำให้การแก้ปัญหาในองค์กร/ชุมชนได้ผลดีขึ้น	
8. การเสนอยกเว้นค่าปรับหรืออัตราดอกเบี้ยระหว่างการแก้ปัญหาเพื่อเสนอปรับปรุงโครงสร้างหนี้		1.ในระหว่างการแก้ปัญหาซึ่งยังไม่สามารถสรุปงวดชำระได้ ให้พิจารณาค่าปรับที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่อนชำระไม่ครบตามงวดเดิม โดยมีระยะเวลาครั้งละไม่เกิน 3 เดือน 2.ยกเว้นกรณีที่มีปัญหาซับซ้อนต้องใช้กระบวนการมากกว่าปกติ สามารถเสนอขออนุมัติได้ไม่เกิน 6 เดือน	

☞ ขั้นตอนการปรับโครงสร้างหนี้ กรณีสินเชื่อเดิม (ก่อนฟ้อง)

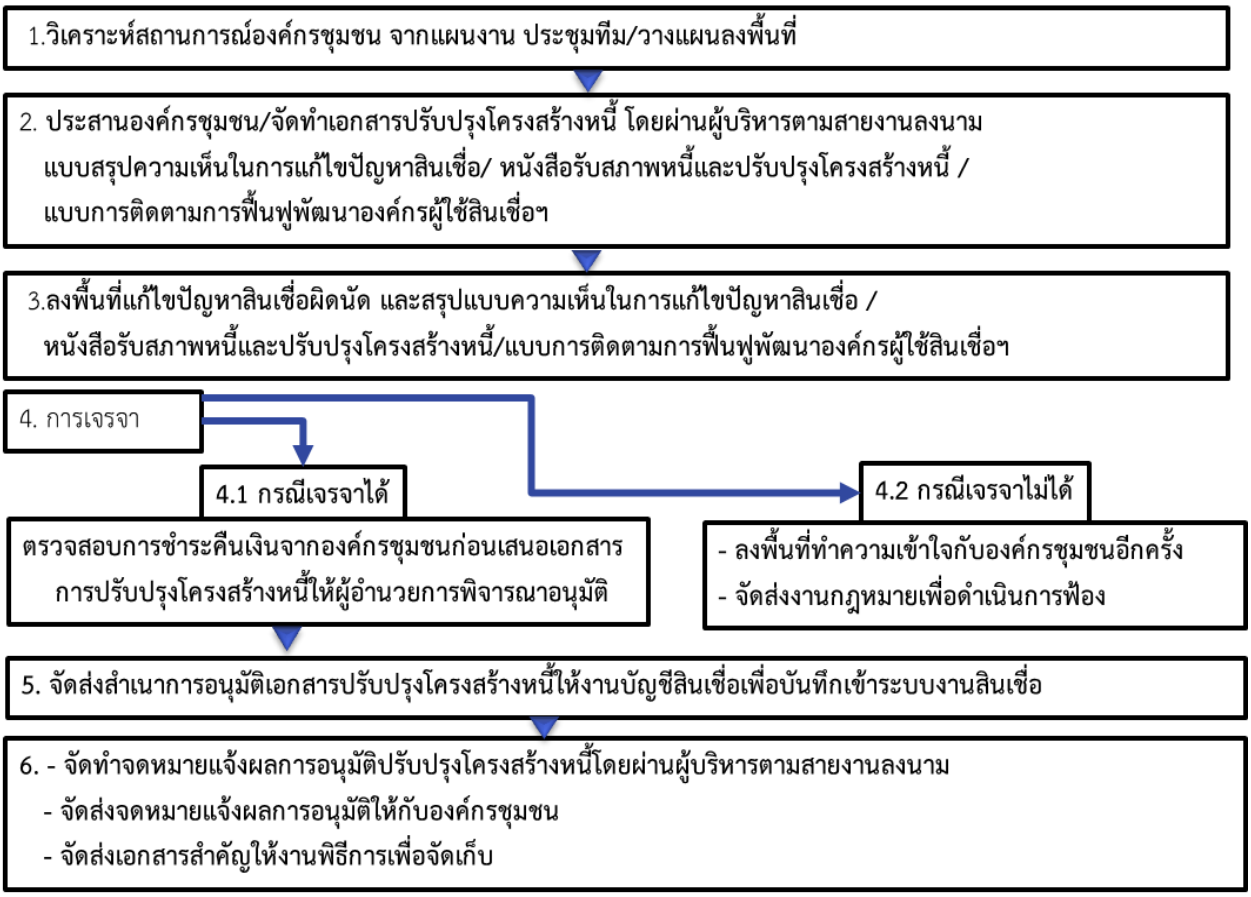

☞ ระเบียบ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอปรับโครงสร้างหนี้

1. ประกาศสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เรื่อง แนวทางและมาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
2. ข้อมูลรายละเอียดหนี้ผิดนัด (สำนักสินเชื่อ)
3. แบบสรุปความเห็นในการแก้ไขปัญหาสินเชื่อ
4. หนังสือรับสภาพหนี้และปรับปรุงโครงสร้างหนี้
5. แบบติดตามการฟื้นฟูองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ
6. ใบลงทะเบียนการประชุมคณะกรรมการกลุ่ม/สหกรณ์

2.3.2 การดำเนินงานตามขั้นตอนทางกฎหมาย

คือ การผ่อนผันการชำระหนี้หรือการปรับโครงสร้างหนี้ จะเกิดขึ้นด้วยความร่วมมือ ของลูกหนี้และเจ้าหนี้ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ให้สำเร็จ ต้องได้รับความร่วมมือจากลูกหนี้และลูกหนี้ต้องมีความตั้งใจในการแก้ไขให้ลุล่วงด้วย หากไม่สามารถแก้ไขหนี้ให้สำเร็จได้ การดำเนินการในขั้นตอนสุดท้าย คือ การดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ในการดำเนินคดีตามกฎหมาย คือการฟ้องทางแพ่งให้ชำระหนี้และการบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์มาชำระหนี้นั้น โดยกิจการสหกรณ์จะใช้เป็นวิธีสุดท้าย กระบวนการทางกฎหมาย มีขั้นตอนเป็นจำนวนมากที่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

☞ ขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมาย (ฟ้อง)

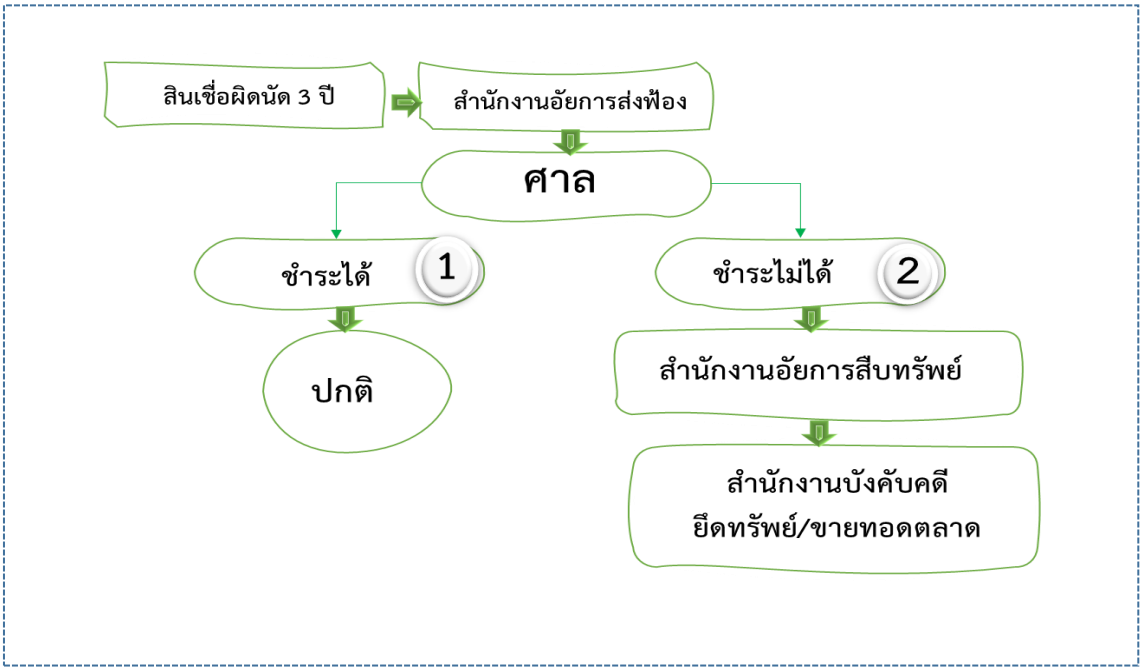

☞ แนวปฏิบัติในขั้นตอนการดำเนินการทางกฎหมาย (ฟ้อง)

1. รวบรวมเอกสารองค์กรชุมชนผู้ขอใช้สินเชื่อที่ผิดนัดเกิน 3 ปี ส่งสำนักงานอัยการทำการฟ้อง (การส่งคดีให้อัยการต้องส่งก่อนขาดอายุความ 3 เดือน) อายุความนับจากวันที่มีการชำระเงินครั้งสุดท้ายจนถึงปัจจุบันต้องไม่เกิน 5 ปี
2. ในชั้นศาล หากกรรมการที่ถูกฟ้องมาศาลสามารถขอยกเลิกค่าปรับ/ดอกเบี้ยบางส่วนและสามารถผ่อนชำระคืนได้ถึง 10 ปี
3. ในกรณีที่ไม่สามารถชำระได้ ให้ส่งพนักงานอัยการเพื่อทำการสืบทรัพย์ โดยมีระยะเวลาทำงาน 10 ปี (นับจากวันที่ศาลพิพากษา) ในการยึดทรัพย์ /ขายทอดตลาด
4. การปรับโครงสร้างหนี้เพื่อชะลอการยึดทรัพย์สามารถทำได้ 1 ครั้งหรือมากกว่าในกรณีที่มีข้อมูลภายในและกิจกรรม ระยะการปรับโครงสร้างไม่เกิน 5 ปี นับแต่ศาลมีคำพิพากษา
5. ในกรณีที่กรรมการไม่ไปศาล เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ดำเนินการส่งอัยการสืบทรัพย์ ยึดทรัพย์และขายทอดตลาด

☞ ขั้นตอนการบังคับคดี

การบังคับคดีดำเนินการส่งเรื่องให้กับสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีในเขตอำนาจ ช่วยสืบทรัพย์สินของจำเลยทั้งหมดในคดี เพื่อสถาบันฯ จะได้นำไปดำเนินการบังคับคดีต่อสำนักงานบังคับคดีในเขตอำนาจ ให้ได้รับการชำระหนี้อันเป็นไปตามขั้นตอนทางกฎหมายและเพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของสถาบันฯ

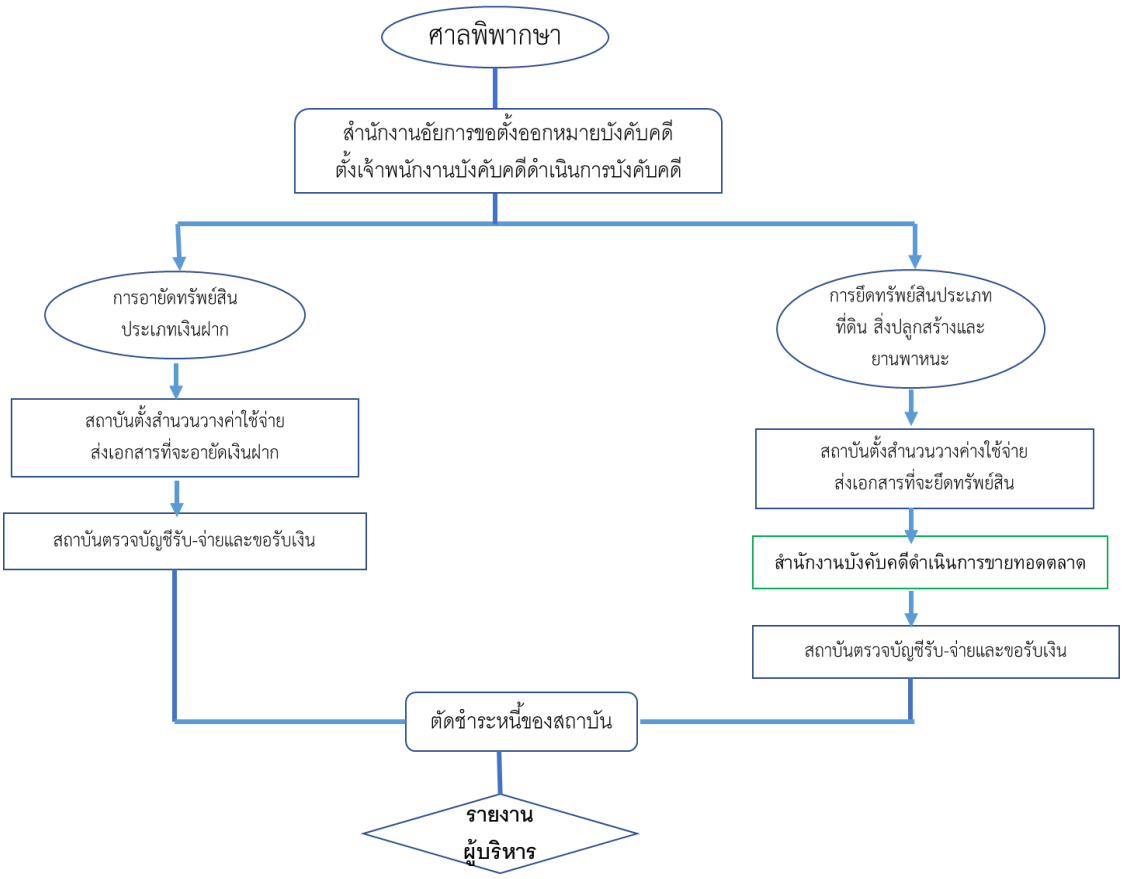

☞ แนวปฏิบัติในขั้นตอนการบังคับคดี

1. ตรวจสอบผลการชำระหนี้ขององค์กรชุมชน
2. เสนอขออนุมัติบังคับคดีให้ผู้อำนวยการอนุมัติ
3. ประสานสำนักงานอัยการในเขตอำนาจดำเนินการขอออกหมายบังคับคดี และดำเนินการสืบทรัพย์สิน
4. ตั้งเรื่องบังคับคดีทรัพย์สินที่สืบพบที่สำนักงานบังคับคดี
5. สำนักงานบังคับคดีดำเนินการอายัดเงินฝาก/ขายทอดตลาดทรัพย์สิน
6. ตรวจสอบบัญชีรับ/จ่าย และขอรับเงินจากการอายัดบัญชีเงินฝากหรือรับเงินจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินคืนจากสำนักงานบังคับคดี
7. ตัดชำระหนี้ และรายงานต่อผู้อำนวยการ

ภาคผนวก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสินเชื่อ

1 ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ด้านสินเชื่อ

2 แบบฟอร์มเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านสินเชื่อ